

?

43 - 3

EXPANSIONS

F. UBACH Y VINYETA
MESTRE EN GAY SABER

EXPANSIONS

POESIAS LIRICAS

BARCELONA
ESTAMPA DE LA RENAIXENSA
1879

PROLECH

Com aquell qui cerca la manera de disculparse de una acció que 's tem no será de molts benevolment apreciada, prench la ploma per omplir lo buyt destinat á un pròlech que no m' atreveixo á recaptar, posant en apurada situació á 'n algun amich per dir de mas obras lo contrari del que 'n pensa, temerós de veure mal interpretada la seva sinceritat d' apreciació.

Tan tost per mi mateix estich tentat d' exigirme aquesta disculpa. ¿Per que fer versos? La nostra societat no té necessitat d' ells y el sigle en que vivim, positivista en extrem, no 's preocupa poch ni gens del ideal que aixeca la imaginació dels poetas per aquellas regions d' hont ne porta sempre nou ayre pels pulmons y nova llum per l' esperit. La literatura no fa balansos y es avuy per molta gent més

ben conceptuat qui resol una operació simple sens necessitat d' escriure cap xifra, que no qui consegueix anyadir un nou modelo á la rica poetica de la nostra llengua.—Coneixes á fulano? deyan en certa casa no fa pas molts dias, parlant d' un amich meu.—Sí, contestá l' interpelat.—Y que tal, quina classe de subjecte es?—Un bon xich, però té 'l vici de fer versos. La persona aquesta que tan ofensivament califica lo cultiu de la literatura, escriu quatre ò cinch llenguas, disfruta una forta renda y 's fa molt cabal d' ell en la nostra plassa.

No tinch motius, donchs, per intentar disculparme de la publicació d' aquest llibre? ¿Per que perdre lo temps en escriure versos que no tenen de ser llegits, ni curan de res! De bona gana trencaría la cadena del vici que m' esclavisa y ab los descaminats companys de perdició aniría á cercar en las murmuracions de la visita, en las delicias del casino, en las controversias de la política ò be en las aixeridas aventuras del touriste, l' olvit de la mal gastada joventut; però es tart. Las nou sirenas del Parnás ens tenen lligats pel coll ab sos brassos, y l' enllepoliment ha acabat ab la forsa de voluntat que 'ns fora necessaria pera redimirnos.

Tanqueu, per tant, aquest llibre, vosaltres los esperits forts, que, ben possehits de la missió del home, marxeu al frente del sigle. Qui aquestas páginas ha dictadas, no ha tingut prou criteri per compendre las ventatjas de ferse parlar pels fills ab

una llengua més generalisada que la seva, ni may ha tingut prou gust per enviarse á cercar lo paper d' escriure á Fransa, tot y donarnhi exemple alguns atletas de la producció nacional. L' autor d' aquest llibre, que 's delecta en la contemplació de la naturalesa sense cansament y trovantla nova cada dia, no sab resoldre la quadratura de la infalibilitat política. En sa crassa ignorancia, moteja d' usura al negoci; té per injuriós á qui califica d' entrebanchs de la societat los llassos de la familia; es un fanátich en art, un maniátich que encara no ha rallat del diccionari las paraulas anyoransa, patria y estrangería.

Y ab tot, en aquest llibre 's parla de progrés, se gloría al traball y á la ciencia y s' acusan provas d' altres anacronismes de poeta. ¿Per que?—Perque la necessitat se fa lley,—dirán los apòstols del positivisme y caldrá deixarlos en sos tretze, per lo molt sapigut qu' es de tothom fins á quin extrem aquesta lley s' imposa. Deixeu al cego de naixensa en mìg del carrer sense qui 'l guie y pregunteuli 'l qu' es la llum y callará; mes preneulo després de la má y enmeneusel apartantlo de entrebanchs y de mals passos y tot seguit li sentireu definir lo qu' es la llum de que 's val lo guia, y fins tal vegada molt millor que certs homes sans de la vista, però gastats del cor y cegos d' inteligencia. Escriure per aquestos es escupir á la lluna.

Per los que en la vida del home no tot es prosa,

es per qui dono forma de llibre á 'n aquest arreplech de mas líricas Expansions; per los que no han sacrificat may la bellesa al sibaritisme y un' obra d' art es alguna cosa més que l' acertada combinació de las notas, ò la tantejada mescla dels colors de la paleta. Aquestos podrían no trovar bo lo llibre que 'ls ofereixo, però será desprès d' haverlo fullejat y planyentse de que l' autor no tinga forsa abastament per donar major vol al idealisme del sentiment. Per ells las musas encara no han deixat l' Olimpo y la poesía no está renyida ab la ciencia, lo progrés y la llibertat, si no qu' es ella qui las predica, qui las sublima y fins á voltas tan tost las divinisa.

Son pochs los que això creuhen, son contats los que així pensan; mes com, desprès de lo molt que jo he gosat dictant aquestas poesías, hi haja un sol lector que ho endevini y s' hi delecti, per regraciat me daré d' aquestas *expansions*, que d' una xica espurna se 'n pot fer un gran foch y d' una branca tendre un profitós empelt.

A LA MEVA ESPOSA.

Si fos un potentat, per testimoni
del afecte que 't duch, rica diadema
de perlas y brillants galejerias;
mes si no tinch riquesas de tal mena,
permetme 'l Cel que 't doni
aquest intim tresor de poesias.

Juliol de 1879.

LO LLACH

ADEU, borboll de vida,
remors del mon, quedèus allá, que'm crida,
lo dols ressó d' una més dolsa veu,
y al deixar enderrera
al eco decandent de la derrera,
de goig s' ompla 'l cor meu.

Planyent als que romanan
catius dintre ciutat y se 'n ufanan
pel foch d' aquella admòsfera encegats,
ma llibertat recobro,
y quan lo lloch dels plahers meus descobro,
ni penso en las ciutats.

Vernedas deliciosas,
fujint las soleyadas xafogosas,
de nou entre vosaltres ja 'm teniu,
tal com l' aucell s' afanya
burlant del home y del voltor la sanya,
en amagar lo niu.

Aquí, ran á la soca
del arbre blincadís que l' aygua toca
del llach murmurador, ab lo brancám;
aquí hont l' oreig murmura
y exhala sos cantars á la ventura
de aucells tot un aixám;

y sempre van y venen
las papallonas que amagadas tenen
llurs cambras en los cálzers de las flors,
y tot lo que té vida
un nou amor á disfrutar convida
de cants, sospirs y olors;

aquí, ahont la volada
aturan los aucells, quan de passada
s' escauhen á venir; aquí hont lo sol
cent voltas cada dia
son raïg més bell introduhir voldría,
cercant al rossinyol;

aquí ahont l' aygua goteja
de l' eura á la falsía, y remoreja
per entre canyas y joncars lliscant,
y espira ab remor dolsa
besant l' arena ò la rissada molsa,
sens sossegá' un instant;

aquí lo goig s' amaga;
aquí 'l plaher ab sos petons apaga
del cor enfebrosit los ardents bulls,
y ab dolls eterns de vida,

tot á sentir, tot á gosar convida
al pensament y als ulls.

De nit, quan la lluna regeix sobirana
son carro de plata pel mîg dels espays,
del llach á la vora, demunt l' herba blana,
las fadas s' aplegan á sota uns desmays.

Del fons de las ayguas surtint riälleras,
se 'n van descuydadas sas formas mostrant,
en l' ayre las rossas suptils cabelleras,
als ulls l' alegría, los túnichs volant.

En ampla rodona festiuas ja dansan,
lleujeras com daynas rodant sens parar,
y riuhen y saltan y á correr se llansan,
y llurs pits de marbre se 'ls veu palpitar.

Las unas, cansadas, á l' herba s' ajeuhen
ò en brancas floridas se gronxan á pler,
las altras pomellan floretas ò seuhen
allá hont recull l' ayre perfums d' aromer.

Contemplan la lluna, sospiran joyosas,
sorprenen y miran los nius dels aucells,
respiran la essencia de violas y rosas
ò encenen á besos lo blanch dels clavells.

Y una qu' es de totas potser la més bella,
de trenas de seda, de front somrosat,

quins ulls son la enveja de més d' una estrella,
quin llabi á l' abella tal volta ha tentat;

Al sò d' una lira que ha fet ab branquetas
d' un sálzer y ab cordas de sos cabells d' or,
concerta melosas las tendres veuhetas
que totas las altres aixecan en chor.

Corrents melodiosas de tendres cantadas,
armònicas ratxas de veus divinals,
sospirs sonorosos, vibrantas besadas
y esclats espansívols d' acorts divinals;

confosos s' aixecan, s' estenen, rodolan
y passan y tornan, cent cops y altres cent,
y al ayre sonoras á pèrdrerse volan,
tot fent delí' als astres del alt firmament.

Llavors las fontetas sospresas s' aturan,
desplegan sos cálzers las flors tremolant,
somriuhen oretjos, los ecos murmuran
y 'ls aucells s' abocan dels nius escoltant.

Estenen las alas, creguts que ve 'l dia,
insectes de plata, de seda y colors;
rossinyolets piulan, sospira l' ombría
y passan onadas de sons y d' olors.

Y aixís, las nits totas, del llach á la vora
las fadas s' entregan al goig més plahent,
fins que 'l gall senyala, heralt de l' aurora,
la blanca celistia que ralla l' orient.

Llavors, totas juntas, las fadas, á l' una
la qu' es reyna d' ellas en l' ayre aguantant,
que trinque li diuhen, y trinca á la lluna,
en tant que en las ayguas del llach van entrant.

La copa es daurada, lo beure espurneja,
lo bras ella aixeca per sobre del front,
lo líquit s' inflama, lo dia clareja,
las fadas s' amagan y 'l sol ompla 'l món.

Després, en va cerco d' aquella hermosura
las trenas de seda, la veu divinal,
las formas ayrosas, la estrema blancura
y aquellas miradas d' inmensa dolsura,
d' amor inmortal.

Perçò, quan la lluna, movent pols d' estrellas,
de nou per l' altura son carro regeix,
al llach jo me 'n torno que al món en tant bellas
riberas, cap home, com jo vora aquellas,
més ditxós joheix.

¿Es somni? ¿Es deliri?... No sé lo que sia;
si es ficció de l' aygua, benhaja l' engany!
la fada que hi reyna se diu poesía;
si amat no 'n puch esser, si esquerpa 'm desvía,
seré son company.

ÁL PARTIR

QUAN ab lo llabi humit per la rosada
lo dia besa al món
y ran las onas de la mar salada
lo sol descobra 'l front;

de sota l' ala l' aucellet aixeca
lo cap, surtint del niu,
y á la companya á qui deixar li reca,
cantant mil cosas diu.

Entorn del niu alatejant, volteja
de branca en branca ab greu,
l' amor y lo desîg que 'l neguiteja
dihent ab trista veu;

y ans que las alas per l' espay estendre,
junta ab l' amor lo bech,
y es son despido una besada tendre
y 'l derrer mot un prech.

Adeu, adeu, amor; quan torne 'l dia
á riure y clarejar,
portant arreu lo goig y l' alegría
per terra, cel y mar;

com lo trist aucellet plè de recansa
partint, malalt del cor,
la sort imprecaré que lluny me llansa
del niu de mon amor.

Escólta, donchs, avans de la partida,
tot lo que tinch per dir,
per que ets la vida de la meva vida
y 'm vinch á despedir.

T' estimo, adeu; quan cada tarde mires
lo sol caure á occident,
quan cada nit ab mi pensant sospires
tas queixas dant al vent;

pènsa que amunt ab mos sospirs tal volta
los teus se trovarán,
y allá, perduts per la estrellada volta,
en un se juntarán.

Quan cada dia al despertar anyores
mon cant matutinal,
quan lo llit deixes y las flors olores
que tens al finestral;

pènsa que en ellas somniant se gosa
del teu amant lo cor,

y tos llabis de mel y coral pòsa
un cop en cada flor.

També jo al trench de l' auba cada dia
y al apagarse 'l sol,
faré del teu recort, per ma agonía,
lo bálsam del cònsol.

Y tot' hora esperant de la tornada
lo venturós instant,
ton nom murmuraré, al cel la mirada
esperansat girant.

Adeu, adeu, amor; com l' aureneta
cada cap-vespre al niu,
los besos á cercar de l' amoreta,
cantant, torna festiu;

axís jo tornaré, per que, igual qu' ella,
no vull més de la sort,
que al niu trovarme prompte hont ma parella
s' hi defalleix d' amor.

A MONTALEGRE

Mostrantli 'ls cimals verdosos
que 'ls ulls fan girar ab goig
desde 'l florit Montalegre
al trono esplendent del sol,
infant encara, — Mareta,
—vaig dir á la meva un jorn,—
més enllá d' aquellas cimas,
digáume, no hi há més món?—
y abrassantme, 'm va respondre:
—Fill de mas entranyas, nó.—
Y deya ver. Jo las serras
més tart he passat cent cops
y enllá d' ellas la anyoransa
y 'l desterro he trovat sols,
que per tothom qui bé estima
y sent bategar lo cor,
la patria no es sols la patria,
dins de la patria hi té 'l món.

Ay, sí! ¿Què hi fa que en planuras
d' esmeragda broten flors
las més bellas y flayrantas,
si allí no han florit mos jorns!
¿Què hi fa que en superbas vilas
tingan monuments mellors
y palaus de marbre y temples
ab retaules crostats d' or!
Als de ma vall avesada
la vista, sols miro ab goig
la teulada que cubría
de ma infantesa 'l bressol,
la creu del terme y l' esglesia
primera hont he pregat jo,
que ab tot y lo qu' es de rònega
bé per mi n' es la mellor.
Aquí en cada margenada
vola un sospir del meu cor;
aquí sé 'ls noms de las serras,
dels casals y de las fonts;
aquí conech vents, campanas,
cants d' aucells, perfums de flors;
aquí, si sol hi restava,
may m' hi trovaría sol!

Tot y viurer en desterro
de un paradís molt mellor,
per més darts que al home tire
la má esquerpa de la sort,
girant al cel la mirada
per tot mal trova consol,
que baix lo cel de la patria

ningú d' anyoransa 's mor.
Mes, ay trist, quin fi faría
si llagrimejant á doll
sos ulls, cercás la esperansa
en un cel qu' estrany li fos.
Ja podría tení' estrellas
á ser nit, si jorn, clar sol,
per sos ulls tot fora negre!
per sos ulls tot fora fosch!
y quan lo sol no pot fondre
la neu que afeixuga 'ls cors,
¡Deu meu, que ha de ser pesanta
la terra estrangera als morts!

Quant més delectosa trovo
la vida que aquí faig jo,
tant més m' apar que té de esser
tot altre que está pitjor.
Aquí de antigas rondallas,
aquí de faulas y goigs,
d' amoretas de donzellas,
de virtuts de grans prohoms,
de batallas, reys, miracles,
aquí parlèume de tot,
que per sapigut que ho tinga
sempre haig de trovarho nou!

Oh romiatges de Setembre,
oh votivas professons
y mercats y alegras firas,
de bellas y si us ne trob'!
Brenadas en fonts ombrívolas,

balladas del *maig* entorn,
caramellas de la Pasqua,
còm me 'l heu robat lo cor!
Y vosaltres, benvolgudas
floretas que plantí jo
demunt la fossa del pare,
si vos n' he posat d' amor!
Be Deu gran mercè 'm faría
may per may qu' estranya sort
m' empenyés lluny de vosaltres,
ab enviarme la mort,
y, aixís com olors m' heu dadas,
sava vos donás mon cós.
Llavors, quan la casta lluna
vetllés dels mortals lo son,
lo fossar jo deixaría
per reveureus altre colp
y á la llum de las cuquetas
rodaría al vostre entorn.
A besar també aniría
la soca que allá en lo bosch
lo nom de l' aymía porta
al bell costat del meu nom,
y deprés de dar la volta
per mon paradís hermós,
tornantmen á ma posada
al signá' 'l gall lo nou jorn,
ab quin pler descansaría
fins que altra volta nit fos!

Ay patria, ma bella patria,
Montalegre delectós;

qui t' ha vist una vegada,
qui ha respirat un sol colp
l' alè de tas salzaredas
y ha sentit riure tas fonts,
mentres se migra en l' ausencia
contant pesarós los jorns,
còm te retreu, còm t' anyora
y en vius desitjos se fon
per á tornar y reveure
ton ròssech brodat de flors,
quin sarrell besa tot' hora
la mar tremolant de goig;
y quant de nou al trovarse
en tu, sent lliscar á doll
dels llabis de la ventura
los besos per sobre 'l front,
còm te beneheix cent voltas!
còm li debatega 'l cor!
la vida, y que la veu curta!
lo cel que 't crubreix, qu' hermós!

Dolsa patria, Montalegre,
paradís de mos amors,
vulla Deu aguantá' estesa
desdel cel, sobre 'l teu front,
la má que ha sigut tants segles
manná de tos dons mellors.
Així en tu 'l recort dels avis
fassa als nets honrats y bons,
y la pluja tos camps ruixi,
y tos blats rublesca 'l sol.
May te manquen flors y oretjos

y cantàrs de rossinyols;
may al cel de muntar deixen
dels tarongers ab la olor,
alegrías y pregarias
esperansas y cansons,
dolsas totas, totas fillas
del amor de fidels cors,
tan pur com lo que voldría
sentí' á l' hora de la mort
ab la alè de las montanyas
relliscar sobre 'l meu front.
Montalegre, patria meva,
gracia á Deu no he nascut bort!
dolsa mare, Deu te done
jorns de pau y esplendent sol!

L' AUCELLET

Un aucell que té 'l bech d' or,
dins un recó de mon cor
va fer son niu;
si may ploro, també plora,
y si rich ò canto, á l' hora
ell canta ò riu
y fa: piu, piu.

Jo no he vist, ni anant de cassa,
ni quan som en temps de passa,
aucell com ell:
té la ploma virolada,
la veu dolsa y regalada
y cap aucell
fa un cant més bell.

Primer jorn que lo tal hosta
coneixía, al balcó aposta
d' allá hont viu,

l' amor meva me somreya
primer colp, l' aucell ho veya
y tot joliu,
va fer: piu, piu.

Carré' amunt jo me 'n anava
quan l' aucell ja refilava
de bo y mellor,
y no sé jo què ho faría
que al sentir l' aucell, sentía
á dins del cor
un cant d' amor.

D' aquell jorn, des que fosqueja
fins que l' auba ja llustreja
enllá del riu,
las nits passa sense treva
volant, desde casa meva
á hont ella viu,
tot fent: piu, piu.

Ab son bech, de ma nineta
va á trucá' á la finestreta
enjogassat,
y á mí de retorn no arriba,
fins que la nina joliva
s' ha despertat
y l' ha amoixat.

Jo li dich, sent de tornada,
si ha rebut de ma estimada
algun somriu,

si 'l meu nom mîg adormida
mormolava engelosida.....
y ell tot festiu
me fa: piu, piu.

D' una auba de besadetas
trob' sas alas ruixadetas
dintre mon cor,
y allí son plumall aixuga
ab lo foch que hi crema, y juga
y son bech d' or
canta l' amor.

Aucellet: plácia al Bon Deu
que no deixes del cor meu
jamay lo niu;
puig ananten, l' anyoransa
mataría la esperansa
que á mí 'm somriu
quan fas: piu, piu.

A SARAGOSSA

SALUT, mare de braus, ciutat regina
que á l' ombra de tos boscos de fruyters
lo dols murmuri de tres rius escoltas
tas torras retratant en sa corrent.
D' un sol esplèndit per los raigs besada,
d' un cel puríssim sota 'l blau mantell
y ab mars d' espigas que lo vent oneja,
perfums, oretjos y cantars d' aucells,
bé apars bella á mos ulls, ciutat augusta,
delicia dels alarbs quan volgué 'l cel,
temple de Sants, de llibertats escola,
bressol de almogavars, trono de Reys.

Com la palmera en lo desert nascuda
al buf dels simouns mira en torn seu
rodar montanyas de bullenta arena,
rius aixugarse, flamejar lo cel
y caravanas de romeus endursen
entre sas onas per un sempre més;

aixís en desbocada corredissa
los sigles han passat per demunt teu,
com altre simoun que en sas ratxadas
arrastra pobles d' enemigas gents;
mes com passa aquell vent, també ells passaren;
ni rastre 'n queda y tu romans en peu.

Fantásticas legions d' humanas ombras
lo raig del sol sobre tos murs esten,
bárbaros, suevos y romans s' empenyen
alarbs y gots en torbellí desfet,
y si la teya flamejar mirares
y 'l ferro en ton escut caygué á torrents,
á tots un Rey ab sa terrible llansa
Ebro en avall de ta planura 'ls treu,
y encara als peus sents trepidar la terra
al rápit galopar de son corcer,
que, al caure de tos brassos las cadenas,
porpra vesteixes y en dosser t' asseus.

Allá van! allá van!... De l' hora aquella
ton nom per valls y serras retenteix;
tos fills brotan del mur, la Espanya corran,
al mar se llansan, la Sicilia 'ls tem,
y al eclipsar ab sos pendons las llunas
que de la Grecia s' han estès pe 'l cel,
del imperi d' orient ab la corona
forjan lo ceptre qu' en dos móns regeix,
y en carro trionfal per tota Europa
portant la llibertat tos ínclits Reys,
coronas, palmas y llorers sens nombre,
son de ta gloria 'l pedestal inmens.

Mes passá ton poder; sanch d' en Lanuza
tacá lo còdich de tas sábias lleys.....
si sents recansa del que 't varen pendre,
això, fòra de tu, sols ho sab Deu.
Ara regira de tos fills l' arada
ídols gentílichs mîg colgats pe 'l temps,
pregas al peu de bisantinas tombas,
á l' ombra de murs gòtichs prens alè
y al cim de tot de tas morescas torras
llurs nius miras penjar als oranells,
en lo junt de las pedras que sostenen,
símbol d' amor, la redemptora creu.

Rius que l' acer de tos guerrers tremparen,
ara cent molas fan trascar furients
y pasturan ovellas per las pradas
qu' eran escola de soldats un temps.
Lo vent qu' en l' ayre los pendons movía,
de tas eras lo boll aixeca y treu;
allá hont feyan torneigs ara veus dansas,
marlets y torras son balcons oberts
hont las flors atupidas tan tost poden
traure lo cap per contemplar lo cel,
y sab la lluna de cantars y besos
si 'n senten cada nit lo vol lleuger.

Avuy de ton passat la rica història
tancada miras sospirant ab greu,
qu' ella tas cartas de noblesa guarda
si bé ab dictats que no tothom enten.
Perçò d' una altra gloria menys duptosa
en forts desitjos á tos fills encens,

perque 't dugan coronas d' olivera
en compte de coronas de llorer,
que del previndre per trascar la via
sens despullarte 'ls sobirans trofeus
te cal vuy dia, més que ser temuda,
ser estimada d' estrangera gent.

Y ho serás, vísca Deu! Dels antichs avis
los bens has perdut sols y no res més;
l' honra, la fè, la sanch, la fesomía
han heretadas per sort teva 'ls nets,
y tenen, per si may forans exèrcits
passassen, per ferirte, 'ls Pirineus,
canons ab que esbravar son amor patri,
sanch generosa per doná' á torrents,
y un lleó en ton escut que 'ls hi recorda
que un poble es de lleons lo poble teu,
noble, fidel, emprenedor y lliure
com avans era, y com será tot temps!

LO CAP-VESPRE

Las aguas del manso rio
con plácido estruendo pasan...
. . . .
El prado duerme; las aves
los calientes nidos guardan.
LISTA.

DAURANT la randa dels núbols
que coronan la montanya,
ja 'l sol s' enfonzá á la posta
deixant de pols d' or un rastre.

Llá del mar ombras s' apilan
vetllant lo front de la tarde,
que dona, ab sos porprats llabis,
al món sa derrer' besada.

Y arrebossant per l' altura
l' alè de la marinada,
la trasparenta cortina
d' or y carmí dels çelatges;

com lo somriu d' una verge
condormintse enamorada,
com dels ulls blaus d' un arcángel
bell esguart plé d' esperansas;

en mîg del espay sospesa,
tremolosa y solitaria,
llú la estrella del cap-vespre
que 'l vel de la nit aguanta.

Y l' hora del amor, videta meva,
va acostantse.

Van y venen las gavinas
per la platja, ran de l' aygua,
mentres los aucells festejan
per los branquillons dels arbres.

Gronxant clavellers y murtras
manyaguet l' oretjol passa,
ab sas alas invisibles
esbarjint dolsetas flayres.

Y á las remorosas notas
que al gotejar, amagada
entre las frondosas euras,
la font riolereta llansa;

y á las remors mîg confosas
del ventijol y 'l fullatge,
ab el corn de la ribera
y 'ls picarols de montanya,

respon la veu argentina
y tendre de la campana,
que, l' Ave María toca,
que l' Ave María canta.

Y l' hora del amor, videta meva,
va acostantse.

Al clar fosch de la celistia
sos ullets los aucells tancan,
al badar vergonyosetas
las maravellas sos cálzers.

Dins lo sí d' un gemat lliri
plega 'l papalló las alas,
mentres en son niu gemega
la tórtora enamorada.

Son ròssech crostat d' estrellas
del cel desplegant per l' ample,
la nit son estotx ja buyda
de perletas de rosada,

y al adormirse natura
en son mantell abrigada,
hont lo recort broda somnis
y desitjos la esperansa,

alegras las fonts somriuhen,
tremolan de goig los arbres,
las onas murmuran queixas,
exhalan sospirs los ayres.

Y l' hora del amor, videta meva,
va acostantse.

Desde son carro, á la terra
la lluna amorosa guayta,
y els brins de sa cabellera
destriant per tot hont passa,

ara al rossinyol inspira
filtrant per entre 'ls pollancres,
ara en las onas se gronxa,
ara entre núbols s' amaga.

Queixas del oreig murmura
l' eco, per las fondaladas,
per que en lo front d' una rosa
ha vist unas alas blancas.

Y confosos per la fosca
onas, flors, aucells y arbres,
dins una atmòsfera plena
de tébis alens y flayres;

mentres uns cantan ò gosan
y dalint esperan altres,
allá van sospirs y besos,
ab recorts, goigs y esperansas.

Y l' hora del amor, videta meva,
sona en l' ayre.

LA PAU

ESPLÈNDIDA, corona
del arch de Sant Martí la llum brillanta
l' ilimitat espay;
un himne sant ressona
des las cimas dels monts á hont roda l' ona
del mar escumejanta,
tornant en joya 'l desficiós esglay.

Tánca, tánca las portas
del temple de la guerra y tas maynadas
recúll, geni del mal,
que avuy per sempre han mortas
las iras que fas neixer y comportas
en tas gents malmenadas
per la llum de la teya criminal.

Dintre ton cau rosèga,
si sanch te manca ab que poder nodrirte,
tos punys; si en la foscor
lo foch del oyd t' ofega

que al pit estojas, á Satán li prega
vulla l' infern obrirte
y aixugues ab sas brasas lo teu plor.

Avuy torna la calma,
després de la terrible malaltía,
del cor á pará' 'ls bulls;
y á l' ombra de la palma
dels mártirs que han caygut, son bell realme
restaura ab ufanía
lo seny del home, obrint al sol los ulls.

Sobre 'l camp de batalla
nous ayres s' han girat y serenantse
lo cel s' ha tornat blau;
la veu del canó calla;
brassos oberts del alt la Pau devalla
y, á corre' 'l món llensantse,
en fer rellas las llansas se complau.

Miráula tots, miráula
ab ulls enamorats com ella 'ns mira
reverberant lo sol:
l' amor es sa paraula,
lo negre vel que de las lleys la taula
cubrí, sa má retira
perque en la lley agermanarnos vol.

Las fruytas sahonadas,
las flors sobre las quals encara brilla
la rosada del cel,
á escampar vé á faldadas

per las pobras y estèrils encontradas
hont sols lo cart hi grilla,
fartant ab sanch la destructora arrel.

Y torna als nets y als avis
pares y fills, l' espòs á las esposas,
y encen de nou las llars;
posa 'l somriu als llabis,
virtuts reviva, fa oblidar agravis
y va guarnint de rosas
lo tálam del amor y 'ls sants altars.

Cantèu, nins y donzellas,
soldats y feyneters, de sa tornada
lo dols instant, cantèu;
ja may hi haurán més bellas
cantadas aquí al món, com son aquellas
qu' inspira ab sa besada;
cantèu, que 'l cant li será grat á Deu.

Cantars al bras ajudan
á fer més feyna y á minvar las horas
de qui espera en la llar;
cantars en joya mudan
las penas que sufrim, y ab cants saludan
sos nius las voladoras
aurenetas, del Africa al tornar.

Cantèu la Pau, cantèula
donant á l' alegría ampla surtida,
lo llabi al banyá' en mel;
d' espigas coronèula,

de cors per ella encesos rodejèula,
qu' ella es l' amor, la vida,
la gloria d' aquí 'l món y 'l goig del cel.

Esplèndida, corona
del arch de Sant Martí la llum brillanta
l' ilimitat espay;
un himne sant ressona
des las cimas dels monts á hont roda l' ona
del mar escumejanta.....
que l' un ni l' altre no finescan may.

28 Novembre 1875.

OMBRA

A LA MEMORIA D' EN FELIP PIROZZINI Y MARTI.

Obrirs' la flor, cullirla y desfullarse;
lo niu deixar l' aucell y desseguida
en las urpas de l' áliga trovarse;
neixe', estimar, morir: això es la vida.

En la fulla gemada d' una rosa,
dins una gota de rosada presa,
jo he vist una formiga neguitosa
asfixiantse en lo cor de la bellesa;

y m' he dit sens voler:—No hi há ventura,
en vá 'l desîg ens esperona y cansa,
fixió es tot lo del món, tot fixió pura;
¡ditxós qui fantasieja ab la esperansa!—

Y ditxós tu, amich car, tu que partires
sens que al salvar d' un altre món las portas,
rodar las fullas secas percibires
de las flors d' un verger hont neixen mortas.

Ditxós tu que ab tos somnis de poeta
pel món enlluhernat movent la planta,
has devallat á ta fossana estreta
com altre cisne que agoneja y canta;

y sens tastar de l' amistat l' ausencia,
ni del amor la pèrdua molt més trista,
tot ensopinte ab la fragant essencia
qu' esten la primavera, has clos la vista.

La copa del dolor y l' amargura
plena deixares sens tastarne gota
y ara lo llabi del amich l' apura,
quan lo fuet d' or de ton recort l' assota.

Y 's plany de son torment en la crudesa
anyorant ta benèfica alegría,
que desde que has partit lo cor li pesa
com si un mont hi creixés de nit y dia,

y un mont tot herm de flors hont s' entrellassa
ab lo cart punxagut la ingrata ruda,
y si hi passa un aucell, sens cantar passa
fujint á una encontrada més volguda!

En trista soletat vagant incerta
ara ma planta 's mou, mon cor sospira,
y si veu del futur la porta oberta,
de sa fosca espantat, enrera gira.

Si la estelada á contemplar m' entrego,
ma propia mesquinesa 'm desconhorta,

veyent ta ombra en mars de plor m' ofego,
ta gloria invoco y veig sa flor colltorta.

Y d' un mar d' onas negras á la vora
hont s' agita 'l passat, rendit m' inclino,
y joheixo tan sols quan algú plora
per que mort y plorat ser m' imagino!

Al sentir en las cordas de ta lira
penjada en lo xiprer de ta fossana,
lo trist gemech del ayre que sospira
estenentse queixós per l' ampla plana;

me sembla percibir la veu perduda
d' una aucella á qui 'l vent lo niu assota,
y quan la niherada benvolguda
á plegar corra, no la trova tota;

y al planyer á la mare, tan tost sento,
entr' ánsias de plorá', impulsos d' enveja,
que quan mirant amunt cercarte intento
lo cor me puja al cap y desvarieja;

y clamo com un folll en ma agonía:
—Amich, oh car amich, ma veu escolta;
mòstram si vols del lloch hont ets la via,
tórna á ton niu si pots un' altra volta;

vína á adolsir de mon torment la pena,
vína á alegrar ma soletat forsada,
ta veu, tot' hora d' armonías plena,
fés que sone en mon cor altra vegada...—

Y així al clamar, cap altre accent contesta
als ays del meu sufrir que 'l vent s' emporta,
y 'm cau rendida sobre 'l pit la testa
pel fexuch pes d' una esperansa morta!

¡HOSSANNA!

Y es cert, Deu de l' altura,
creador d' astres y móns, cels y armonías,
qu' en esta sepultura
jeurán las profecías
revoltas ab las cendras del Messías?

La pesca milagrosa,
las bodas de Canaan desvirtuadas
veurá Salem, que 's gosa
del sol á las besadas
negant la llum, oh Deu, tantas vegadas!

¡Ja may! batent las alas
l' arcángel desde 'l cel se precipita
vestint lústicas galas;
la pedra al punt s' ajita
y entre cántichs y sols Deu ressucita.

Al cel llansan aromas
violetas del Jordá; blincant palmeras

y bressolant colomas,
sospiran rïalleras
las oratjadas del Cedron lleugeras;

y 'ls cels més llum reflectan,
las arpas de David y de Isaías
als serafins delectan
cantant sas alegrías...
y obra l' Etern sos brasos al Messías!

¡Oh dols moment! portarme
jo 'm sento d' una forsa irresistible,
y 'l cor en mel banyarme
un ángel invisible,
lo tast dantme d' un goig indefinible.

La gloria resplandenta
de que á Jesús ha revestit son Pare
gosar l' ánima intenta,
y al bátrem á la cara
una rosada los meus ulls amara.

May de gloriar acabi
ma boca á quí de jou nos volgré treure,
á Vos que ohiu lo llabi
del mut, que us deixeu veure
dels cegos y entre 'ls òrfens vos plau seure.

A Vos que á mans estesas
las flors heu escampat d' una doctrina
de celestials promesas,
las portas diamantinas
del cel mostrant al qui pel bé camina.

A Vos, l' anyell santíssim,
que 'l cap al sacrifici doblegareu,
y del cor amantíssim
correr la font deixareu
y en ella als pecadors hi acarcanyareu.

Per ella reblanida
del Gòlgota la crosta, avans tan dura,
Adam recobra vida
y allá per la foscura
eterna, Satanás plany y murmura.

Ferida de ceguera
cau l' áliga imperial; Roma sanglota,
l' àrgolla d' or derrera
trenca l' esclau... y explota
en cants d' amor naturalesa tota.

Senyor, quí es que mira
la vostra gloria sens ferit quedarse
del cor! ¡quí no sospira
vehentla y abrasarse
no vol ab un raig d' ella per salvarse!

La estela lluminosa
que deixa per l' espay quan hi soleya,
es la escala ditxosa
qu' en somnis Jacob veya,
quan en son trono de miserias jeya.

Y mentres jo la planta
sentarhi espero per á fer sa via,
un himne d' amor canta

ma veu, que, si podía,
las fibras de mon cor hi desfaría.

¡Hossanna al Just! ¡hossanna
al David inmortal que d' esclavatge
lliurá á la rassa humana!
¡Jamay la seva imatge
esborre de son cor l' humá llinatge!

CATALUNYA

Ella fila, canta y mira
las guspiras de la llar.
A. de Quintana.

Aquí hont del cel la lluminosa volta
més pura brilla y més estels escampa;
aquí hont las onas de la mar sospiran
més plenas de ramors, y van pe 'ls ayres
cantars d' aucellas, perfumats oretjos
y alens primaverals; aquí ma patria
á l' ombra del llorer son front aixeca
noble y soberch, sens ombra de mascara,
y aquí, de flors de sos jardins gornida,
ma pobre lira sas grandesas canta.

¿Sentiu? La forsa dels sospirs que brollan
sos llabis carminenchs no 'ls vulláu planyer:
si glorias ha perdut, encara serva
delit y empresa per guanyarne d' altras.

La porpra romanesca y la corona,
lo ceptre de la mar, capell y llansa,
revolts ab fullas de llorer mustías
mira serena rodolá' á sas plantas;
y si á l' orella amors de Reys no escolta,
tot temps dels seus la llibertat li parla.

Del foch que crema dins son cor nodrintse
enginys de ferro eternament traballan
y ompla las velas de cent naus lleugeras
l' alè vital que en respirar s' afanya.
Ab la suor que de son front degota
regant las hortas y ablanint las campas,
espigas ompla per las valls planeras,
serments rebrota en las pendents vessanas
y fruyts xamosos entorn seu madura
un sol de gloria que al ponent may baixa.

Perçò, segura del pervindre, al vespre
sos fills acotxa ab son mantell ufana
y 'l cap doblega poch á poch rendida,
cansons antigas murmurant cansada.
Sonriu y en somnis revivant las gestas
pe 'ls sigles al ascon arreconadas,
remembra bens que no ha heretat, y fetxas
y noms y terras... y al nou trench de l' auba,
sos fills deixonda y ab tots ells á l' una
repren alegra del traball la tasca.

Dels séchs de las coronas qu' ha perdudas
arrugas de vellesa 'n sol dir ara;
si crits de guerra ressonar escolta,

en alt gira los ulls, plega las armas,
las tira á la fornall y conmoguda
va dihent:—No encara, fillets meus, no encara.
—Y donchs, algú respon, quan podrá esser?
qui estima, prega y 'l menester s' afanya,
ja es home y pot lluytar...—Ella 'l cap roda
y á tots besantlos amorosa 'ls parla.

—Ohíu: un jorn volgué mas lleys antigas
un rey escarnufar; per las escalas
de son palau, pujá lo fill del poble
los plechs arrossegant de la gramalla.
Tantost las portas á son pas s' obriren
la llum del sol il-luminá la sala
y rey y trono van restar dins l' ombra
que 'l cos d' en Fivaller sobre ells llensava...
Quan l' ombra vostra consemblanta sía,
llavors tot d' una y Santa Eularia us valga!—

Oh, cara Patria! oh dolsa veu que á dojo
llevors sembras d' amor y d' esperansas,
veu que á ma orella carinyosa arribas
com al nauxer lo sò de la campana;
valdament sías de l' avior un echo,
valdament sías de novellas rassas
profeta ò nunci ò despertant botzina,
sòna y ressòna, y per los vents portada
córre y esténte cada jorn més forta,
córre y esténte cada instant més clara.

Demá tal volta á ton ressò s' ajunten
tas germanas, avuy tan allunyadas,

com fan los segadors, del cap-de-colla
sentint la senya, al enfosquirs' la tarda.
Com ells llavoras ab bandera estesa,
al sò dels corns y la falsó á l' espatlla,
á vila arribarán, per lluny que sía,
la paga á reclamar de llurs suadas,
y á tu, com ells á llurs alberchs s' acullen,
vindrán joyosos ab diners ò garbes.

Llavors al peu de ta payral masía
una olivera plantarás ufana,
perquè 'ls aucells que ara escampats refilan
penjen llurs nius en lo frondós brancatje.
Tot hom de pau que á sos llindars s' acoste
plena la copa trovará á la taula,
franca la porta, l' amistat sencera
y fins un lloch en son ascó hont sentarse;
mes també encesas de la llar las teyas
la llengua per cremarli si 't mal parla!

Trásca, oh ma mare, fermament ardida
de las pèrduas del temps rescabalante;
tos fills de dia á traballar ensènya,
de vespre á pregá' á Deu y d' estimarse.
Trásca sens treva, Catalunya, y pènsa
qu' ara ta gloria més capdalt t' afanyas,
que 'ls pobles son eterns, que hi há qui vetlla
per ells de nit y jorn... y que no manca
qui de las fibras de son cor n' ha fetas
las cordas de sa lira per cantarte.

PER LA PATRIA

Paráu, guerrers indòmits,
paráu del batallar la fúria ardenta
y de la lluyta al bramolar selvatje
seguèsca 'l cant del trovador planyívol
que 'ls ulls al entorn gira
y llágrimas bebent plany y sospira.

Paráu; de sanch sadolla
la terra que us sosté, nodreix las plantas
qu' en ella arrelan de mortals matzinas;
desertas son las llars, deserts los temples
y va per las montanyas
cridant la mare al fill de sas entranyas.

Paráu; cendra y ruinas
las vilas avuy son que populosas
eran ahir del estranger la enveja,
de fum vetlla l' espay sarja atupida
y mostran camps y eras
del carro de la guerra amplas roderas.

Ay Deu! jo que una á una
las llágrimas al cor me sento caure
que de la patria per los ulls desbotan;
jo que dels òrfens la cridoria sento,
la veu ronca y llunyana
del bronze destructor y la campana;

jo que ab lo cor la estimo;
jo que per ella generós daría
la sanch ardenta que mas venas ompla,
la vida d' aquest món y potser l' altre...
del fills abandonada,
la tinch de veure á son doló' entregada!

Cayguda la garlanda
y en mîg del erm, ab son torment á solas,
de Deu clama socors llevant los brassos;
mes ni en lo vent que sos cabells embulla
y son mantell esqueixa,
un echo de consol trova á sa queixa.

Recorda per més pena
d' aquella rassa en altre temps tan digna
la fama qu' heretá, l' amor perduda;
de planas y serrats l' ufana pompa,
las flors que cada dia
á garbas, reu á reu per tot cullía.

Recorda aquellas horas
que prop la llar tan dolsament fugiren,
las festas de la hermita; las balladas
hont de las ninas per l' amor encesa

l' alegre fadrinalla,
feya parlar al tamborí y la gralla.

Las glorias de deu sigles
ab fus, trident ò rella conqueridas;
de flors y d' olivera las coronas;
cansons y llibertats del món enveja,
reliquias per la mare
que may tingueren preu, perdudas ara!

Oh Deu, llavoras l' home,
encesa encara la divina espurna
del saber vostre qu' en son cap posareu,
creya y sentía y estimava á l' hora,
y ab vostre nom als llabis
la patria honrava y lo casal dels avis.

La pau era sa gloria,
llorers los fruyts que ab son traball cullía,
y si vencentse á sí mateix guanyava
batallas á son cor alguna volta,
la patria li sonreya
y obert lo cel á la esperansa veya.

Avuy poblan los ayres
sospirs y greus gemechs; en fera lluyta
germans contra germans brandan lo ferro
cercant enfellonits y coratjosos,
Cains tot ells, ferirse
y en sanch d' un nou Abel las mans tenyirse!

Ningú al clam de la patria

amolla de las mans l' eyna homicida,
ningú de son dolor á aixugar corra
las llágrimas de fel; lluytant segueixen
tot fent en son deliri
ciutats, vilas y camps un cementiri.

No veuhen allá enlayre
son bech esmolá' 'l corb en una roca,
ni als rius onas rodar de sanch tenyidas,
ni boscos y casals en flama encesos,
ni de la fam la vesta,
ni l' ombra descarnada de la pesta.

Paráu, guerrers indòmits;
llensáu lo ferro matador y á l' hora
obríu los ulls; ja del Senyor estesa
la má flameja 'l llamp de la seva ira,
ja per l' espay rodola
lo tró de son enuig, ja 'l món tremola!

Mudèu en goig la pena
rendint lo ferro y desarmant sa destra;
demá tornarèu veure, penadintvos,
al camp espigas, á la serra pámpols,
y poblarán los ayres
remors y besos y cansons y flayras.

La patria entre sos brassos
als fills estojará mentres, alegra,
la pau á dojo abocará á sa falda
los fruyts de son amor, y una veu tendre
vos parlará, xamosa,

d' aquella gloria que aquí al món no 's gosa.

Mes què he de veure?... encara
los brassos no us obriu los uns als altres!
no teniu cor!... Oh Deu! qui nova volta
un pas done tan sols de la discordia
seguint la estreta via,
qui done un altre colp, malehit sia!

LO TRAPECI

De duas brancas floridas
un bell trapeci he penjat,
y de floretas cullidas
totas de rosada humidas,
las dos cordas he trenat.

Propet seu la font rodola
lo blau del cel retratant,
la llum del sol tornassola
un aixam d' aucells qu' hi vola
alegres xerrotejant.

Y al jugar entre 'l fullatje
novellench, l' oreig somriu
perque sab que en tal paratje,
amagat entre 'l brancatje,
un rossinyolet té 'l niu.

Ansia, amor, corrèmhi á l' hora,
batèmhi abdós sens retart,

que si 'l món tal pler no anyora,
es sols perque encara ignora
lo qu' es gronxarse y cantar.

Vòlta 'l bras á ma cintura;
jo la corda agafaré
y al gronxarnos per l' altura,
cantèm, que millor ventura
ningú sab, ni ningú té.

Potser lo cant al sentirnos
lo rossinyolet del niu,
voldrá més y més johirnos
y ab las passadas seguirnos
de son gorgoreix festiu.

Y 'ls altres aucells á l' hora
lo to de sa veu prenent,
al trovador de l' aurora
que ab sos cants los enamora,
farán l' acompanyament.

Quín goig!... Al fer la branzida
volejarán tos cabells
y ab la voreta gornida
del vestit, de l' herba humida
mourás los brinets novells.

A cada nova blincada
lo brancatje 'ns ruixará
ab perlas de la rosada
y al redrés, altra vegada
á ruixarnos tornará.

Y axís, abrassats gronxarnos
al vèurens l' oreig, gelós
y ab essensas de embullarnos
los cabells, á acariciarnos
vindrá las galtas als dos.

Y tu 'm dirás carinyosa
seguint lo compás del bres,
ab veu pel va-y-vé conmosa:
—Grónxa, que ara soch ditxosa,
més depressa, encara més.—

Quín pler!... En la vida entera
no 's pot trovar pas mellor...
Degué ser en primavera
al naixer la flor primera
quan al món vingué l' amor.

Jo tinch per mi que sería
un trapeci 'l seu bressol
que 'l vent d' assí allá mouría,
ja qu' es l' amor, vida mia,
tan mestre en aixecá' 'l vol.

Mes, vína, dolsa amoreta,
al trapeci muntèm ja
y vínga una cansoneta;
agáfatem ben estreta
que al ayre 'l trapeci va.

Lo sol desfá las neveras,
l' aygua 'l terreny ha filtrat,
grilla la llevó' y la sava
per l' arrel se va enfilant,
zim, zam...
verdejan plans y colladas,
brota l' arbre novells tanys;
tot floreix y l' amor gosas,
de flors coronant son cap.

Cantan los aucells alegres
pels fruyters saltironant,
cau la flor, lo sol madura
la fruyta ab son ardent raig.
zim, zam...
y l' amor que á las orellas
cireretas s' ha penjat,
juga ab los aucells que frisan
per podèrlashi picar.

Y ve l' Agost; per las vinyas
va l' amor llaminejant
y á cada gotim que aplega
sos llabis fa dilatar;
zim, zam...
quan del cup lo nou vi tasta
sa rojor diu si li plau,
tant lo tasta y saboreja
que sos ulls flamejan llamps.

Y ab l' ardencia y la bullida
que en son pit va fermentant,
quan la neu cubreix la terra

ja 'n té prou per retornars;
zim, zam...
víngan neus, frets y glassadas
que 'l bon temps ja tornará,
y un hivern no ha d' acabarlo
lo foch que en son pit hi haurá.

L' amor es etern; sas galtas
lo temps no ha d' arrugar may,
y cantará y riurá sempre
sent jove en totas edats;
zim, zam...
vejé com lo sol naixía
per entre estels clarejant,
y no 'l plorará quan mori
perque no sab de plorar.

Quan en l' ayre á ma boja fantasía
deixo lo vol vertiginós alsar,
una dolsa rosada de alegría
mon cor, que bat sens treva, ve á ruixar.

Sospès per dos cadenas lluminosas
de raigs de estrellas, veig gronxarse al món,
desfent ab lo va-y-vé las tormentosas
boyradas que 's refregan pel seu front.

Y sentat demunt d' ell, com puga estarse
al trono un imperant, miro al amor,
miro al amor d' assí d' allá gronxarse,
del regne de la llum á la foscor.

D' allí, contempla á l' auba riallera
escampar perlas desde prop del cel,
rodá' 'l carro del sol per l' ampla esfera
y estendrer á la nit son lústich vel.

Y aixís quan la tempesta descargola
lo feix dels llamps que fa escampá' y brunzí',
com quan l' huracanada 's ventijola
y al món corona l' arch de Sant Martí;

ell gronxantse somriu, somriu y canta
deixant en l' ayre sos cabells volar,
que ni lo buyt hont penja 'l món l' espanta,
ni 'l raig del sol li fa los ulls tancar.

Per més que veja encendres y apagarse
estrellas brillejants de mil colors,
y caurer en lo buyt ò condensarse
per fer juntas un sol ab sas clarors;

per més que un cataclisme inmensurable
aixeque vías lácteas d' altres móns,
res torva del amor, qu' es inmutable,
lo plácit balandreig, ni las cansons.

Ell sab que tart ò prompte vindrá un dia
en que 'l món per l' avench ha de rodar,
hont, botent y estrellantse per la vía,
estrellas, sols y móns van á parar.

Mes, ab sas alas, quan cruixir escolte
los estreps ab que Deu aguanta 'l món,

avans que al abimarse giravolte,
d' un vol al cel ell tocará ab lo front.

Y passará tot somriguent sas portas,
devant de Deu s' inclinará festiu,
y li dirá:—Pare y Senyor, son mortas
totas las rassas, mes jo encar' soch viu.

Y si volguesses perdonar als homes,
perque de un vol pugan muntar aquí
jo de mas alas puch tiráls las plomas.
Senyor, ho vols?—Y Deu dirá que sí.

Tornèmhi, dolsa amoreta,
á gronxarnos y á cantar,
vínga un' altra cansoneta,
que ventura més completa
may al món podrèm gosar.

Y aixís, mentre aquesta vida
va la humanitat passant,
desficiosa y aflijida,
abrassats, d' una branzida
passèmla tu y jo cantant.

BALADETA

La mare estava boja,
lo fill agonejant,
y pel carrer cantavan
corrandas de Nadal.
Quan l' infantó espirava
cantavan més que may
y aixís una veu deya,
la mare aconsolant:
—L' haurá volgut la Verge
pel Jesuset bressar.—
Què li darèm á 'n al noy de la mare,
què li darèm que li puga agradar?

Això al sentir, la mare,
corrent, corrent se 'n va;
se 'n entra per l' iglesia,
s' enfila dalt l' altar
y 'l seu Nin á la Verge
arrabassant del bras,
com lleona venjativa,

s' entorna aixís cridant:
—Un fill per altre; á veure
si 'l meu me tornarás!...—
Què li darèm á 'n al noy de la mare,
què li darèm que li puga agradar?

De nou entra á la cambra
hont lo seu nin deixá,
fa un xiscle esparverada,
pega als cabells grapat
y 'ls ulls del cap li saltan,
en mîg d' un plor de sanch,
Del clau hont hi há la pica
veu son fillet penjat,
la boca negre y torta,
lo coll endogalat!!..
Què li darèm á 'n al noy de la mare,
què li darèm que li puga agradar?

—Mare infelís, qui fora
que aixís t' aconsellás!
córra á l' iglesia y tórna,
tórna lo fill robat.—
Si de primer corría,
ara va com un llamp,
la Verge y 'l Jesús besa
y tan torvada ho fa
que, si á la esquerra 'l duya,
li deixa al altre bras.
Què li darèm á 'n al noy de la mare,
què li darèm que li puga agradar?

Després, trèmola y erta,
son fill va á despenjar,
y ¡oh gran miracle! 'l trova
al bressolet posat,
la boca somrisenta,
los ulls endormiscats,
entre las mans un lliri,
de rosas coronat...
y alena perfums dolsos
y escolta tendres cants!..
Què li darèm á 'n al noy de la mare
què li darèm que li puga agradar?

INDEPENDENCIA

A CATALUNYA

Sent Europa 'l dènigrós
segell qu' en sa carnadura
estampa la ferradura
del cavall d' un nou colós,
y en lo plè del horrorós
trabull que al món vell arrasa,
lo foch de la ira t' abrasa,
lo clam dels pobles t' aixorda,
y empunyan tas mans la corda
de la campana y la espasa.

Jamay, jamay qui á las venas
tinga sanch y alè en lo pit,
podrá dormirse rendit
sota 'l pes de las cadenas.
De tas gestas corran plenas
las historias del passat,
tu has fet per la llibertat

miracles de valentía,
tu en lo llit de la agonía
per ta fè has ressuscitat.

Com d' un sublime deliri
per l' impuls arrebatada,
lluytas, caus, y altra vegada
vols afrontar lo martiri.
Convertit en cementiri
miras lo casal dels avis;
quan la febra 't seca 'ls llabis,
per mulláls, sanch hi has d' espreme'
y tas entranyas recrema
la matzina dels agravis.

¡Mes, què hi fa!...La filamenta
de tas carns s' ha empedrehida,
en ferro s' ha convertida
de tos membres l' ossamenta,
y al adonárten:—Revénta,
dius al cor, ab fera sanya,
pròvali un cop més á Espanya,
á Europa y al món en pes,
com may l' aligot francès
fará niu en ma montanya.—

Y al echo qu' en lo penyal
del Bruch, potent responía,
tota la terra 's movía
com un mar en temporal.
Morí' ò viure tant se val
per qui vol la patria lliure,

y aixís com forsa per viure
dona l' ayre á n' als pulmons,
al sentí' 'l baf dels canons
als morts y tot veus reviure.

Tal com la fera lleona
que als contraris s' avalansa,
mirarte fa esgarrifansa
y por lo sentirte dona.
Com aquella s' abrahona
rebent en sos lloms masells
las feridas que als cadells
la má dels contraris tira,
cega á tu envestir se 't mira
canons, llansas y fusells.

Y pregonan ton coratge
lo Montseny y 'l Pirineu,
lo Segre de Lleyda al peu,
dels murs gironins l' oratge.
De Tarragona en la platja
t' enardeix més la dissort
y si á en Gallifa veus mort,
á n' Alvarez y en Massanas,
de gestas tan inhumanas
en Manso 's fa 'l venjador.

Y 'l colós que al seu voler
vol sotmesos terra y mar,
sens poderse dominar
tremola per cop primer.
¿Es rabia?... Del seu poder

la ira en vá no 's provoca,
se creu la inmovible roca
contra la que 'l mar s' estrella,
y exèrcits sens fi agabella
y á Espanya á lluytá' 'ls aboca.

Mes de tos ulls la xardó'
lo foch de Moscou encen
y es mirall ton sometent
dels soldats de Watterlóo.
Del soberch emperadó'
la corona trossejares
quan al coll te la trovares
mîg convertida en dogal
y ab los trossos ¡Deu me val!
los soldats li apedregares!

Y 'l Muga 'ls vegé passar,
l' Europa 'ls vegé fugir,
tal com lo riu al venir
van arenas cap al mar.
Qui los vius pogué contar
sabrá los que no 'n tornavan;
los pobles sols s' adonavan,
quan dalt del Pirene 't veyan,
que las cadenas los queyan
y nous ayres respiravan.

Patria, de llavors ta gloria
té per padró als ulls del món
raigs de sol sobre ton front,
ta sanch als fulls de la historia.

Las nissagas fan memoria
de ta constant ardidesa,
dels tirans contra la empresa
serveixes de viu exemple,
y tens de llorers un temple
per casal de ta grandesa.

Y aixís com la rossa aurora
al clarejá' al horizont,
torna l' alegría al món
ab sa llum consoladora;
per ta dreta salvadora
miran los pobles grabat
de tos monts en lo espadat
aquesta vera sentencia:
l' arbre de la Independencia
vol sava de llibertat!

AL TRABALL

Labor prima virtus

La lley d' amor ab que la fè cristiana
doná un germá al senyor en lo vassall,
d' alta noblesa per la rassa humana
un títol va crear ab lo traball.

L' argolla del esclau llensá á la farga
las eynas per forjarne del conreu,
fou d' aquell jorn lo qu' era gram amarga
en xeixa convertit per tot arreu;

y una llevó' ablanintse á cada gota
del suor que aná las campas á regá',
nasqué una arrel, un tendre plansó 'n brota
y l' arbre del traball florí y graná.

Caygué del front de Cères la corona
de Roma al caure 'l ceptre trossejat,

un crit que fa vint sigles que ressona,
torná als pobles cayguts la llibertat;

y una veu sobrehumana, al qu' es imatge
de Deu sobre la terra, li va dir:
—De serras y de mars, de valls y platja,
de tot quedas senyor á ton albir.

Fecúnda ab ton enginy, hónra y prospéra
la herencia que del cel t' ha pervingut,
y teva será un jorn la gloria vera
si sabs fer del traball una virtut.—

Y virtut l' en va fer. Las trontolladas
qu' en lo curs de tants segles sufrí 'l món,
las furias del orgull descadenadas,
la discordia escupint del home al front,

res ha fet caure de las mans rugosas
las eynas del enginy, res ha afosquit
las rallas y las xifras misteriosas
que 'l curs de sols y estrellas han seguit.

Mirèu, mirèu sinó. Xiula y trepida
lo carro del vapor guanyant al vent;
la veu, tal com lo trò, es de lluny sentida
y corra més que 'l llamp lo pensament.

Dicta lo seny y 'l bras tot seguit obra;
domina als elements la voluntat
y si la mar tots sos secrets descobra,
l' art á n' al sol un raig ha arrebatat.

Raig que ve á ser com la besada tendre
ab que lo pare redimeix los móns,
espurna de un volcá que baixa á encendre
la flama creadora dintre 'ls fronts,

perque del bell incendi á la llum clara
pugan al fi coneixers los humans,
aixís com en la falda de sa mare
riolers al despertarse los germans.

Sanch nova en cos gastat inoculada
y alè tan tost diví que 'l bras sosté,
palanca d' or de terra á cel posada,
rosa dels vents per qui camina al bé.

Després que Deu al home obrí sos brassos,
regant ab sanch d' aquesta vall las flors,
fora ell, quí hi há, qu' en amorosos llassos
apagant odis, agermani cors!

Fora ell, quí hi há, que al llibre de la historia
ab ploma d' or puga estampá 'l seu nom,
y fins fer aborrible la memoria
dels hèroes que ab espant nombra tothom!

Son bras que torcent llansas formá aradas,
son giny que 'ls murs antichs mudá en palaus
y ab máquinas de guerra trasformadas
la planuria del mar omplí de naus;

mentre arranca valent de las entranyas
del home la superbia y lo rencor,

lo pa de cada dia en las cabanyas
posa á la taula ab fraternal amor.

Y com si 'l dó tingués del que sabía
en mils tornar cinch pans, en curt espay,
d' aquell ab qu' ell nos brinda cada dia
tothom ne menja y no s' acaba may.

Ni may s' acabará! Mentre una planta
nodreixi d' una gota de suor,
mentres visca en un cap l' idea santa
que al geni inspira y entendreix lo cor;

dels veners de la terra la rugosa
má del obrer arrencará 'l metall,
bullirá en lo gresol la plata fosa,
treurá espurnas del or lo brant del mall.

Y en áurea copa pel cisell gornida
del art ab las divinas creacions,
com mare de sos fills enorgullida
convidará la Pau á las nacions.

Y en eix convit, tot temps de benhauransa,
sos besos en la copa al barrejá',
beurán l' amor, lo goig y l' esperansa,
tots los homes que tinguen lo cor sá.

Duras entranyas de foguera roca
tindrán los que rebujen sa dolsor,
Judas será qui al dúrsela á la boca
no deixi fins als llabis muntá' 'l cor.

Y aixís com avorrí la impura Roma
en mans de sos esclaus lo fus y 'l mall,
un temps vindrá que del honor del home
será 'l títol mellor lo del traball.

SUPERBIA

SONET

Quan venta 'l simoun l' ardenta arena
del Saára, lo lleó esporuguit corra
y l' avalanxa sa petjada esborra
fentli cripsar los flochs de la melena.

Rugeix llavoras y en sos ulls llumena
l' ira selvatje, mes sobre ell s' escorra
un temporal de caldejada sorra,
que á revolcons d' assí d' allá se 'l mena;

y vensuda á la fi tanta bravesa
com en sas grapas posá un jorn natura,
d' un mont que neix espira en las entranyas,

mostrant al home de més forta empresa
que quan l' alè de Deu bat per l' altura,
per colgar la superbia mou montanyas.

ATRACCIO

De cólzos á la brana
del meu balcó, que als núvols s' avehina,
sentint de l' ona la rumor llunyana,
del nocturnos aucells la veu perduda
y de la taronjina
la forta aroma per l' oreig moguda,
las nits passo despert. Per l' ampla esfera
corrent ab la mirada,
com lo frisós que un mortal cop espera
per veure sa agonía termenada,
contar cent voltas los estels voldría
entre 'ls que l' astre de la nit soleya,
y 'm passa ab ells lo que 'm passá algun dia
ab lo meu cor, que creya
contar sas pulsacions y m' hi perdía.

Mes, hi torno perçò. Quan plany malalta
l' ánima trista en sa presó tancada
y res desitja, perque tot li falta,
al perdres sa mirada

per la buydor sens mida,
què fará, com no conte las estrellas,
si l' atrau l' infinit y la convida
á endinzars' per la llum que brolla d' ellas,
descobrinthi petjadas
d' ánimas més ditxosas,
al regne de la llum arrebatadas
entre boyras d' estrellas lluminosas!

Com un món sense vida
veuse á mas plantas la ciutat estesa,
callada y revestida
de raigs de lluna, prop la mar dormida.
Veuse dels monts l' aspresa
del horizó ab la vaguetat confosa,
la plana fèrtil, solitaria y muda,
inmòvil de la mar la fosca ralla
y allá d' allá, talment pels ulls perduda,
la marmòrea necròpolis hont gosa
la mort sos triunfos, en sa corba dalla
la lluna al reflectarse tremolosa;
y ja cansat de passejar la vista
per aquest paradís sens' alegría,
com l' aureneta que, cansada y trista
volant, per sobre 'l mar cerca debades
hont descansar un' hora,
de nou van mas miradas
seguint dels astres la tranquila via
surtintse d' aquest món talment á fora.

Y respiro gojós! Semblam totduna
aixecarme á regions may infestadas

y beurer alenadas
d'ayres més purs. Deixo á mos peus la lluna,
per mos costats s' escolan
torrentadas d' estrellas diamantinas
qu' eternament per la buydor rodolan;
allá, demunt mon cap, sobre una altura
de boyras purpurinas,
veig la porta argentada
de la eternal ventura,
de cent rengles de sols engarlandada,
y allá l' ánima trova
lo que no trova aquí devall la vista:
de l' ángel quina ausencia 'l son me roba
la bella imatge y la mirada trista.

¡Oh Deu! quin espectacle!
En torn d' aquella porta deslumbranta
que sembla 'l receptacle
dels raigs de tots los astres que clarejan,
un coro d' ángels canta
l' himne ab lo qual festejan
dels elets del Senyor la benvinguda,
y 'ls tornan l' alegría
que, tal com ara jo, havían perduda.
Las ánimas que d' ells enamoradas
pregant de nit y dia
als peus de Deu sa redempció esperaren,
ab palmas y coronas
surten á rèbrels, y òsculs y abrassadas
del terme del desterro en qu' es migraren
son las enhorabonas.
Cent encensers d' aromas deliciosos

l' espay perfuman, arpas y violas
deixan sentir sos concertants melosos,
d' herbas y flors de divinals corolas
s' ompla la via y, sota un tálam d' alas
de serafins, d' hont pren la primavera
per sas auroras las pomposas galas,
entran al paradís que llur somni era.

Tan sols en lo llindar d' aquella porta
un ánima s' atura,
un ánima entristida y no ben morta
pel món; un prech murmura,
la vista en avall gira
y, no sé si es que 'm sent anomenarla
y que veu com no 'm canso de mirarla,
que á l' hora mîg somriu y mîg sospira.

¡Prou la conech y prou me coneix ella!
La tornejada morbidès dels brassos,
la crespada y flotanta cabellera,
sa boca de corals petita y bella,
sos ulls y la cintura
hont estrenyía 'l meu amor sos llassos,
me la fan reconeixer per la qu' era
l' arcángel de mos somnis de ventura;
y ella á mi 'm reconeix d' una mirada
al vèurem decandit en l' anyoransa,
com l' aucella que aixeca, engabiada
vehent la llum del sol, cants d' esperansa.

Mes ay! Quí sab encara
quant temps hauré de veure las estrellas

de lluny, cercant entre ellas
las duas lluminosas
que Deu posá d' un ángel en la cara
per ferlas més hermosas,
y á quin influx la primavera un dia
omplí ma via d' esplendentas rosas,
d' alts pensaments mon cap y d' armonía
la soletat volguda
hont ¡ay! sa llum he de plorar perduda!...

Per sort, derrera 'l sol la nit camina,
torna á venir l' aurora
y torna la estrellada diamantina
á estendres per l' altura,
mostrant á qui s' anyora,
del reyne del amor y la bellesa
las fitas hont la mort son pas atura;
y 'l que 'ls ulls extasiats en ellas posa,
á l' hora que sospira ab la tristesa,
ab lo somriu de la esperansa gosa.

MADRIGAL

Ahir l' amistat meva 's mereixía
y de tas mans rebía
lo premi d' una flor, flor que com ella,
potser en ton jardí no n' hi floría
cap de més pura ni tampoch més bella.

Y tant per ma ventura
ta má d' aquella flor ab la blancura
restá á mos ulls confosa,
que tu 'l present al darme,
tot d' una dins la meva vaig trovarme
ta má rosada y la nevada rosa.

EMPURIAS

DEDICADA A EN CELESTI PUJOL Y CAMPS

Aquí, devall l' arena caldejada
que ab furia ardenta 'ls huracans remouhen
baixant serras avall del Pirineu,
y esquitxos de la mar avalotada
y cendras de volcans solament plouhen,
borrant als ulls del home
la petja del passat per tot arreu;

aquí, son derrer son fa tot un poble
colgat ab lo mantell de sa grandesa
que 'l món un dia contemplá envejós,
poble soberch y generós y noble
que de Cartago y Roma la bravesa
del món flagelladoras,
vejé caure á sas plantas desdenyós.

Empurias aquí fou; ara, debades
cercan los ulls de son padró de gloria

entorn los enderrochs ò 'l fonament,
y al evocar de las edats passadas
las gestas tinanescas que la historia
va trametent als segles,
la mar retrona y brunz ab furia 'l vent!

Del mur ciclòpich las llambordas negras
pel sol y las rosadas, que apilaren
los brassos dels gegants may domenyats;
las grogas porxaladas sempre alegras,
los Deus y 'ls temples que sens treva obraren
de Roma las escarpras,
dels nets d' Atila 'ls torricons quadrats;

tot, tot s' ho endugué 'l temps d' una brassada,
semblant pel que la terra es remoguda
que d' ella la ciutat llevás d' arrel;
y si obrintse lo sol no l' ha dragada,
ni 'l mar á son pregon no se l' ha enduda,
ben cert, la tramontana
en pols tornantla l' ha escupida al cel.

Mes ay, ja no existeix!... Del port en l' ona
no 's gronxan, nó, dels Cèsars las armadas,
ni canta himnes á Baco 'l centurió;
no arrossega son túnich la matrona
per las vias de marbres enllosadas,
ni hi llisca ja dels cònsols
lo carro d' or y conxa voladó'.

Dels indigetas pels frescals de rosas
las tendas catonianas no blanquejan

ni flámulas lo vent mou al passar,
ni al bèlich retronar las poderosas
legions de Cipió no remorejan
pel camp, ni gent forana
se veu en lo firal mercadejar.

Ara, tan sols per son espay revolan
llensant estridents crits, las aus marinas
y de la platja per l' extens desert
las onas de la mar roncas bramolan,
las onas ¡ay! que de las naus llatinas
esclavas gemegaren,
quan res feya ombra del romá al poder!

Faula apar y no més la sort dampnada
qu' Empurias ha tingut; ni rastre queda
que done fè de son brillant passat;
faula no més, y es la rahó oblidada,
es la sentencia inexorable y freda
del eternal dampnatge
impost pe 'l Criadó' á tot lo creat.

Per tal com antichment de sas campanyas
tornant sos fills ab lo pillatge alsaren
palaus y moniments, circos y murs,
vejé, al caure més tart, com las cabanyas
de son entorn sobre ella se llansaren
á saquejar sas ruinas
y á escorcollar sos fonaments impurs.

Y ara, tan sols dels que ab sos fets ompliren
l' historia d' aquests llochs, la fantasía

las ombras colossals mira passar,
plegats los vencedors y 'ls que moriren
lo ferro masegant, per l' ampla via
del cel, llurs vestiduras
al buf dels huracans deixant volar.

Ardívols van ensemps y calcigantse
Amílcar y Scipion, Cèsar derrera,
Cató lo sanguinós, Muza y Tarik,
Otger lo brau, que al ferro de sa llansa
cerca penjar d' un poble la bandera,
lo capitost Moncada
y 'l rey de gots y franchs en Ludowik.

Mes ay! ombras son ja y tan tost confosas
dels sigles per las boyras atupidas
qu' en va cerca aclarir un raig de sol;
ni d' ells ni de llurs gestas portentosas,
del poble ni llurs pedras ennegridas
senyal se veu ni rastre...
del temps ho esbarjí tot lo rápit vol!

Y tal com fins aquí, ab quants pobles vingan
seguirá obrant fins termenar la empresa
que Deu al creá' 'l món li va imposar,
y per giny y saber que 'ls homes tingan
y 'ls pobles esplendor y fortalesa,
la lley ineludible
son ésser y recorts s' ha d' emportar.

Com ara d' est payral del romanisme
vola la pols de la perduda gloria

al buf dels huracans per tot arreu,
al retronar inmens del cataclisme
universal que finirá la historia,
un jorn irán en l' ayre
cendras de móns al sol alè de Deu!

Empurias 4 d' Octubre de 1873.

A L' AUBA

Ja de ta finestreta
trucant als vidres entelats, lo dia
te ve á oferir, nineta,
un món com no 'l podría
ni en somnis fabricar ta fantasía.

Son canastrell de perlas
buydant festiua va per ell l' aurora,
y rossinyols y merlas
ab gays cantars, á l' hora
la llum saludan que 'ls espays colora.

Saltant grahons de molsa
corra la font alegra y riallera,
deixant de sa veu dolsa
y sa ilusió primera,
escumas y remors per la pradera;

y escampa l' oretjada
ruixats de perlas trontollant las fullas,

en tant que á la besada
del llabi seu, remullas,
las flors despertan de perfums curullas.

Amor, natura tota
engalanada ab sos joyells desperta,
y riu, flayra ò rebrota,
y un cántich dols concerta
que al esperit del feixuch jou lliberta.

Corrents d' or fus y ratjas
de tebias flayras per tot lloch rodolan,
y mentres valls y platjas
y serras s' arrebolan,
refilan grallas y oronells pidolan.

Déixa, donchs, ta cambreta
y en lo festí de l' auba á barrejarnos
corrèm, que allí, amoreta,
podrèm d' amor parlarnos,
ab rosas l' un al altre coronarnos.

Lo bras á las espatllas
y unidas per l' oreig las cabelleras,
anèm, com duas guatllas
saltironant lleugeras,
corrent las hortas y trescant las eras.

Y allí, al cim de l' altura
d' aquella serra hont té més llum lo dia,
lo cel blavor més pura,
y l' ayre que destría

los brins dels pinatells més armonía;

allí podré en mos polsos
sentir lo nou bateig d' aygua sagrada,
que de tos llabis dolsos
la font may estroncada,
pròdiga dona al qui 't té fè jurada.

En pach de mercè tanta,
ta falda ompliré jo de fruyts gustosos
de tota lley de planta,
de flors y de xamosos
nius de pardals aixeribits y hermosos.

Y anant tot de passada
esbarjint jo papallonets y abellas,
que al veure ta faldada
voldrán, per ser més bellas,
flors de tas galtas cada jorn novellas;

se 'n tornarèm á vila
cantant abdós una tonada ayrosa
com lo jovent estila....
jo ab veu del cor conmosa
y tu, roja del sol, com may hermosa.

Amor, l' auba garrida
á ta porteta s' ha vingut á seure,
per darte, desseguida
que 'l cap t' hi veja treure,
la dolsa copa del plaher á beure.

Obrela, donchs, tot d' una,
córra á mos brassos, bèu, y una glopada
déixan, amor; sols una;
pel qui no veu l' aubada
mentres no sent l' escalf de ta mirada.

PLEWNA

Estranya genealogía
eixida del cap d' un boig.
L' horror engendrá desitjos,
lo desîg brostá ilusions
y d' aquestas n' isqué un somni
que ha viscut com un foch foll...

Era nit fosca. Sentías
de tant en tant xisclá als corbs,
soroll de caixals y d' ossos
entre 'ls plechs de la foscor
y un' altra volta 'l silenci
regnava del camp entorn.

Tot d' una un ferit redressas
sentintse al bras uns unglots,
alsas per fujir y corra,
ensopega, cau de nou
y un ay cavernós li avisa
que ha fet revivar un mort.

Apuntalats l' un en l' altre
caminá' intentan abdós;
ferits van y no 's coneixen,
ningú 'ls veu, se trovan sols
y oblidant que soldats foren
tornan homens als pochs mots.

—La forsa vingué á arrancarme
d' entre 'ls brassos de l' amor;
no sé quí donantme un' arma
va dirme «mata ò be mors»
y ara ni sé de qui siga
la sanch de que vaig tot xop.

—A mi 'm rebatá á la lluyta
una lley que 's diu d' honor,
y he tingut de ferí' als altres
per lliurarm' de ser traydor;
ni vull mal á qui 'm fería,
ni conech á qui jo he mort.—

Y, com dos amichs parlantse,
caminan per la foscor,
passan curriols y ramblas,
senten murmurá' una font
y al descansar en sos marges,
aixís van seguint de nou.

—Quína es ta patria?—La terra.
—Aixís som germans, tu y jo.
—Cèrca, remontant pels sigles,
l' avi dels avis qui fou

y veurás que sols un home
no ha tingut avis al món.

—Y donchs, perquè hem de matarnos?
—Guáyta enrera un altre cop:
qui primer mogué la dalla
de la mort, un home fou
y 'l bras del Cain fa sigles
que á Abel li troseja 'l cor.

—Y quan finirá la guerra?
—Qui sab! Quan al caure 'l sol
no hi haja ningú que pregue
á Deu, tenint l' odi al cor,
y 'ls hómens, ab lleys per armas,
lluytin sols ab la rahó.—

Y això al di', espantats se giran
sentint prop grossa remor
y veuhen sobre un cadavre
llampegar los ulls d' un llop,
al qui ab lo bech y las urpas
acomet un vol de corbs.

Com si un ressort los fes moure,
s' aixecan abdós d' un cop:
allunyan d' allí á la fera,
donan sepultura al mort
y abrassats, demunt la fossa
deixan caures de genolls.

Poch després neixía l' auba

per tornar la vida al món,
y 'l ressò de las trompetas
y l' espetech dels canons,
somnis, ilusions, desitjos,
un cop més s' ho enduya tot!

LO BELL VIURE

De son desîg portada,
sigles avant se 'n va ma fantasía
en rápida volada,
y veu al sol un dia
més clar llevarse del que avans solía.

De llum y d' hermosura
mira al entorn lo cel com s' arrebola,
riuhen las flors, murmura
l' oreig, la font rodola,
canta l' aucell y la coloma vola.

De l' última batalla
entre la sanch al ofegars' la guerra,
del montanyès la gralla
s' escolta ja en la serra;
y ni un sol inimich petja la terra.

Pe 'l camp de la palestra
dauradas onas mou lo vent d' espigas,

hèroe 's diu ja 'l més destre
en traure las artigas,
y la Gloria y la Pau s' han fet amigas.

Ja no nodreix la mare
en l' oyd á sos fillets, qu' en pubillatge
va rebre de son pare;
fins de son cor, l' imatge
borrás dels inimichs de son llinatge.

Sols de virtuts semensa,
d' amor al prohisme exemples los hi dona,
fa pèndrels coneixensa
del Deu que guasardona
al home que sofreix y que perdona;

y en sent que á la vellesa
voltada de sos nets tan tost camina,
al un y al altre besa,
y á tots, quan la doctrina
del sabi Mestre en son parlá' endevina.

Canta 'l jovent alegre
gayas cansons, trincant per la estimada
ab vi novell del negre
y quan deixa buydada
la copa, ella li omplena altra vegada.

Tractan los caps-de-casa
del bestiar, del temps, de la masía
y de sos dirs fan basa
per planyer als qui un dia

delmat l' hisenda estranya lley havía.

Y espigna la tenora,
y trenca á l' era tot seguit la dansa
mentres lo jayo, á l' hora
per valls y serrats, llansa
una ullada de goig y d' esperansa.

Perçò qu' es treballada,
generosa la terra sas fonts obra,
y creix á cada anyada
lo fruyt, y com que sobra,
va al camp del rich á espigolarhi 'l pobre.

No es ja, nó, 'l centinella
qui al terme de la patria ab sa bravura
vetlla constant per ella;
d' amor senten fretura
los pobles y la Pau román segura.

Perçò de porta en porta
va aquell qui ofici de soldat tenía,
ab la esperansa morta
d' assolir may un dia
en que á la Patria de profit li sia.

Puix del Senyor estesa
la má sobre del món, tot quant viu canta
la omnipotent grandesa,
la lley del traball santa
que aixeca l' esperit y 'l seny encanta.

Mes ay! tórna en derrera,
tórna enrera, oh desîg, ja la volada;
la edat d' or verdadera
tants sigles cobejada,
Deu sab quan será 'l temps de ser gosada.

Avuy com avuy, closa
la flor d' esta esperansa de la vida,
s' amaga vergonyosa...
¡quan s' haja redimida
la folla humanitat, traurá florida!

MATER CHRISTIANORUM

Salve

Las dolsas notas acertar voldría
que la má de David arrencá un dia
á l' arpa del amor,
pera contarvos, divinal Senyora,
al caure 'l jorn y al apuntar l' aurora,
ab tendre melodía,
tot lo que sento dintre 'l fons del cor.

Mes si tan alta inspiració sas alas
no 'm dona, per muntar fins á las salas
de qu' es catifa 'l sol,
aprenent dels aucells la galanura,
d' oretjos y fontanas la dolsura,
enriquiré ab sas galas
mon cant, y á Vos aixecaré lo vol.

Reyna de terra y cel, ancla sagrada
que aguanta 'l món en la buydor torvada

per l' esperit del mal;
volcá d' amor hont pren claror lo dia,
rosa esplendent de mística ambrosía
y font may estroncada
de gracias y dolsura divinal;

giráu un punt á mí los ulls hermosos,
mirall hont se contemplan delectosos
ángels y serafins;
jo us am de pur amor y en ma pobresa
remey son de mos dols á l' ardidesa,
los vostres dons preciosos
que may escatimeu als sers mesquins.

Veyèu mos ulls! veyèu mon cor!... la vida
fugintme va per ells, ja convertida
en llágrimas de fel;
vos am y temo estimar poch encara;
confoch lo vostre amor al de la mare,
y aquest amor sens mida
trovo qu' es poch per qui ha d' obrirme 'l cel.

Jo sé que de las flors la més senzilla
es la de més aroma, sé que brilla
molt més que cap brillant
la gota de rosada que l' aurora
demunt la fulla de la herbeta plora,
y sempre 'l front humilla
de las altas palmeras l' huracan.

Sé que no tomba cap niuhet l' oratge
que rebrega dels arbres lo brancatge,

si Vos lo protegiu,
y sé que com per Vos lo Senyó' ho vulla,
no 's mou un gra d' arena, ni una fulla
en bosch, ribera ò platja,
ni 'l mar s' encrespa, ni 's desborda 'l riu.

Mes, valch jo lo que 'l niu de l' aureneta!
Estojo dins del cor, com la violeta,
l' aroma de la fè!...
Oh, sí, y per més que prove de respondre
lo dubte tormentós, lo vé á confondre
la veu amoroseta
d' aquell amor que tot guanyat lo té.

Amor d' amors, ab ell ma bona mare
m' ensenyá á creure y á esperar, la cara
omplintme de petons,
y de tants noms com per nombrarvos deya,
la vostra imatge endevinar me feya...
No l' he oblidada encara,
ni cap tampoch d' aquells dictats tant bons.

Estrella de la mar, mística rosa,
escala de Jacob, font abundosa,
vos deya, de salut;
de serafins y arcángels l' alegría,
pou de saber y lliri d' ambrosía,
espill de claró' hermosa
hont brillan la justicia y la virtut.

Mes jo, llavors com ara, en ma pobresa,
dictat no he trovat may de més tendresa

ni més suau dolsor,
com dirvos, destilant mel per la boca,
tant si 'm moro de goig, com si 'm desboca
l' infern sa fieresa,
Mare divina del etern amor.

Mare vos crida 'l pobre que agoneja,
Mare 'l trist orfanet que barboteja
lo primer mot que diu;
y dientvos Mare, sos dolors mitiga
aquell que 'l mar á brassejar l' obliga,
el que perdut sedeja,
el que lluny de sos fills plora catiu.

Y còm no us ho dirán! còm no sentirse,
dihentvos mare, de plaher morirse,
si Vos, per l' amor seu,
los dolors més crudels del món passareu
y 'l camí del calvari trepitjareu!
Quí es que no vol dirse
fill d' una Mare á qui diu mare un Deu!

Desplega d' aquest mot á l' armonía
lo cor sas alas, com un jorn faría
de l' arca lo colom,
delectan als sentits torrents de flayra,
de goig y de dolsura, y mouse un ayre
com si del cel venía
portant besos d' allá pera tothom.

Y al caure de genolls la rassa humana,
quan riu la font y branda la campana

y alsan son front las flors,
tot lo creat al vostre trono llansa
un himne de ventura y d' esperansa,
juntant ab fè cristiana
aromas de jardins y encens de cors.

Vos qu' encenguereu la divina flama
del pur amor que á tants de sérs inflama
de sant desîg malalts,
deixáume divagar á la ventura,
assaborint la cèlica dolsura
que gosa qui ab fè us ama
fiat en las promesas divinals.

Deixáu qu' en mon dalè tot temps us veja
quan á l' orient la llum del jorn clareja,
quan la estelada llú;
deixáu qu' embadalit vostre pas sente
quan l' oretjada lo ramatje vente,
quan l' ona remoreja,
quan l' infinit los meus sospirs s' endú.

Y si l' afany ab que mon cor adora
la Mare del amor, la inspiradora
de la divina fè,
mereix tot aquell bé que jo voldría,
no m' apartèu la vostra má, María,
fèu qu' us trove, Senyora,
en vida y mort per tot hont aniré.

VORA L' AYGUA

Sota 'ls pámpols tendres
d' una bella parra
que 'ls llindars ombreja
d' una pobre casa,
d' un coixí de puntas
los boixets passava
una nina, hermosa
com l' estel de l' auba.
Com la casa aquella
la neu no es tan blanca,
catifas d' arena
li dava la platja,
hont del mar las onas
ab dolsó' espiravan.
La llum esplendenta
del sol de la tarda,
mostrava més bella
l' atmòsfera blava;
al lluny unas costas

pel mar avansavan,
las costas de Rosas,
talment d' escarlata,
y per devant d' ellas,
del oreig en alas,
lliscava lleugera
una vela blanca,
que 'ls ulls de la nina
del coixí apartava.
Y qu' hermosas eran
la nina y la costa, la mar y la tarda!

Callats, sense moure
y banda per banda,
del coixí de puntas
los boixets penjavan.
Las mans de la nina,
finas y rosadas,
sens pensarho ella,
caygueren plegadas
dessobre la roba
de sa verge falda,
mentres de son llabi
de clavell qu' esclata
pel frescal puríssim
un sospir passava,
qu' ella, tan sols ella,
sabría hont anava
que sospirs de nina,
quan volan á l' ayre,
ningú pot seguirlos,
ningú sab hont paran.

Mes d' uns ulls que cercan
la sombra ò la imatge
del sér á qui anyoran,
ja may las miradas
del curs se desvían
hont pugan trovarla.
La vela lleugera
lliscant per las ayguas,
per l' oreig empesa
anava allunyantse,
mentres que la nina
un prech murmurava.
Y qu' hermosas eran
lo cel y la costa, la nina y la tarda!

Si no gelosías,
eran anyoransas
lo que á la nineta
tants sospirs costava,
que, quan pels canyissos
que aguantan la parra,
dos colomets rossos
del teulat baixaren
entre jochs y festas
seguint l' un al altre;
ella alsá la vista,
la girá á la platja
per damunt las onas
deixant espayarla...
y tornant á moure
los boixets, cantava,
cantava ab veu tendre

dolsetas corrandas:
—Onas van y venen
d' una platja á l' altra,
si sospirs s' emportan
tornan esperansas.—
Y això al dir, los llabis
somrihent dilatava,
de sos ulls las ninas
com estels brillavan,
mentres qu' una vela
anava allunyantse,
d' unas bellas costas
perdentse en la ralla,
las costas de Rosas,
talment d' escarlata.
Y qu' hermosas eran
la mar y la nina, lo cel y la tarda!

La Escala, 1877.

CERETANIA

ELEGIA

PÁRA, oh Segre, ton curs, tas remors tristas
ma veu per escoltar un moment cálla;
deprés partèix de nou portant mas queixas,
partèix; y si en las rònegas murallas
de Balagué, inmortal y en las de Lleyda
vols saludar las glorias de la patria,
no 'ls contes de ma sort la negra estrella,
ni 'ls parles de las serras d' hont devallas,
que haurías d' aixugarte de vergonya
y hauría d' aumentarte jo ab mas llágrimas
tornant ermas las terras escullidas
que ab tos besos, oh riu, fecundas ara.

Jo soch la Ceretania; soch aquella
que un dia desde 'l cim de mas montanyas
descubría més cel que desde 'l trono
ja may logrará veure cap monarca,
y era aquell cel la tenda del meu poble

com jo lliure y soberch. Devall ma planta,
cuberts de neus eternas, percibía
del encesos volcans las sotragadas,
y si al desferse en rius las neus totduna
florir de cap á cap veya la plana,
la escona de mos braus era invencible
ab foch d' aquells volcans per ser forjada.

Eran mos fills los Comtes valerosos
y aquells Barons d' inoblidable fama,
llamps de victoria, gegantins atletas
que no contents ab deslliurar la pátria,
partían á entelar la mitja lluna
ab la pols dels combats á terra santa;
eran mos fills y avuy las glorias sevas
perdudas tan tost son, y si algú 'n parla,
si encara 'n fan retrets, las anomenan
per glorias d' altre temps y d' altre rassa,
sens veure que jo visch y que 'm despullan
del goig y del orgull de ser sa mare.

Perquè no finí donchs la meva vida
lo jorn aquell que mon poder finava!
Perquè, igual que la túnica de Cristo,
he vist partí, 'l mantell de mas espatllas,
tirarhi sorts y á diferents vestirsen
segons lo seu desîg! perquè al ultratge
las tombas no s' obriren y altra volta
fent tremolar la terra á sas petjadas
l' estol de mos guerrers, á nova lluyta
reptava als inimichs! rius y montanyas,
volcans y tempestats, perquè aquell dia

no varen soterrar tota la plana!

Ombra d' un cos que torná ja al no esser,
celistia d' una llum temps há apagada,
avuy jo no soch jo, que ni 'm coneixo,
oh Segre, en tos cristalls al mirallarme,
com tu no ets tu qu' en forastera terra
la font amollas de tas puras ayguas,
las ayguas que serviren pe 'l batisme
del invicte Vifredo y de tants altres
que avuy de tu y de mí renegarían
al no vèurens tu sech, jo soterrada,
sobre ma tomba bramulant las feras,
bullint sobre ton llit torrents de lava!

Què val ara per mi veure la terra
quan ve la primavera á galejarme,
verdejar tota, ni sentir joyosos
cantar los aucellets á la teulada!
Fruytas de mel lo sol d' Agost madura
encara pera mi, la santa flama
de las llars que mos avis encengueren
no mimvan al hivern las tramontanas;
mes, qué val tot això per qui sospira
y conta més recorts que no esperansas,
y per no veure 'ls bens perduts no puja
á respirar l' oreig de las montanyas...!

Del nets olvidadissos en las festas
los cants de l' avior escolto encara
y veig vermellejar las barretinas
moventse ayrosas en festiva dansa;

mes si arriva la veu de la tenora
á mas orellas per lo vent portada,
si aquellas notas per tothom alegras
en la sanch de mas venas infiltrantse
m' arriban fins al cor, morirme sento,
morirme de tristor y d' anyoransa
y 'm sembla d' un festí escoltar los himnes
en la cambra d' un mort present encara.

Y axò no té fi may, may sona l' hora
derrera de la trista Ceretania,
que viu axís com l' áliga ferida
que cau y á ser en terra may acaba.
No hi há tomba per mi! seré tal volta
malehida del cel y desterrada
del reyne de la pau!...—Aixeca 'l Segre
sa vella testa per demunt las ayguas
y li respon:—Si en llibertat vols viure,
l' aixada del traball sens repòs bránda;
tot lo qu' endintre del terreny la enfonzes
entrará á tos butxins en las entranyas.

LO ROSER DEL MEU BALCO

TINCH en un test del balcó
enfilantse per la brana,
un roser tot l' any en flo'
sempre vert y ab bella ufana.

Jo no sé qui 'l plantaría,
ni tampoch d' hont sigué dut,
però sí que ja floría
quan era jo nin menut.

Soleyadas, calamarsa
y fredors, tot ho sufreix;
cada cop que veu secarse
una flor, nou tany li creix.

Y may s' han coblat més rosas
ni s' ha sentit tanta oló',
com en las brancas frondosas
del roser del meu balcó.

Cada dia la rosada
amorosa 'l vé á ruixar,
l' alè de la marinada
cada tarda 'l vol gronxar;

y la lluna ab sas flors bellas
totas las nits gosa tant,
que á cambi de flors, estrellas,
ben segú', aniría dant.

Prou que ho saben y se ho diuhen
los papallonets daurats
que á vols á las flors somriuhen,
per l' aroma ubriacats.

Que sas alas purpurinas
al ventar entre las flors,
jamay han trovat espinas
al roser de mos amors.

De las rosas que 's desfullan
quan lo temps las flors abat,
las fulletas s' acurullan
deixant lo test alfombrat.

Y després, cansons novellas
refilant en to festiu,
hi van aucells á parellas
á plegarlas per fe' 'l niu.

Mes ja secas ú olorosas,
poncellant ò ab ufanó',

Deu no vol que manquen rosas
al roser del meu balcó.

Una nit dolsetament
una tórtora plorava,
mes plorava ab tal accent
que 'l meu cor s' hi delectava.

Cada passada que feya
alsava en mon pit ressò,
perque pels vidres la veya
á la brana del balcó,

y al mirarla, sens voler,
y al sentirla, sens pensarho,
contemplava 'l meu roser
igual que un tresor l' avaro.

Una poncella hi badava
com may ne rumbeja 'l Maig,
la lluna l' amanyagava
besantla ab son mellor raig,

y un perfum tan deliciós
com lo que d' ella 'n surtía,
ni en lo jardí més pompós
l' Abril respirat havía.

Poncella d' amor coblada,
estotx de perfums divins,
joya d' ángels cobejada,
planteret d' ignots jardins.

Una papallona blava
d' alas espurnants de llum,
amorosa l' acotxava
delectantse ab son perfum;

y jo plè de gelosía
la contemplava anguniós,
y ab la tórtora 'm planyía
tement que llevada 'm fos.

Y axí fou! Quan la claró'
del jorn brillá riolera
als vidres del meu balcó,
la poncelleta ¡no hi era!

Los papallons que arrivaren
per ferli 'l bes del bon jorn,
plegant las alas, deixaren
morirs del roser entorn.

Y jo defallint, llavors
preguntava al Cel sens treva,
qui 's podía endur las flors
del roser de l' amor meva!

Per ma sort, un rossinyol
volgué durme la resposta,
en mon balcó, al neixe' 'l sol,
cantant als pochs jorns á posta.

Y de sa veu melodiosa

al afalach enciser,
volgué Deu que un' altra rosa
poncellás en mon roser.

L' aurora de una besada,
l' havía posada al món,
las perlas de la rosada
tremolavan en son front;

l' acariciava l' oreig,
los papallons s' hi dalían,
de son calze' al balandreig
perfums de Cel s' esbarjían;

y jo de la poncelleta
per l' aroma embadalit,
sentía en sa presó estreta
al cor esbotzarme 'l pit,

per que veya en la florida
d' aquella rosa en plansó
la poncella més garrida
del roser del meu balcó:

qu' era, com l' altra, coblada,
estotx de perfums divins,
joya d' ángels cobejada,
planteret d' ignots jardins.

Y encara que d' altra branca
que la que florí primer,
era pura y era blanca
y era del mateix roser,

per que, secas ú olorosas,
poncellant ò ab ufanó',
Deu no vol que manquen rosas
al roser del meu balcó.

Juliol 1879.

LA HEROINA

¿Quien esclava soñó hacerte?
Pueblo que tiene en su historia
páginas como la tuya,
jamás cobarde se postra.
V. R. AGUILERA.

L' una en son carro, armada
d' un feix de llamps, l' altra á son pas llensada
brandant l' arpella y mal cobert lo pit,
la Guerra y la Heroina frenta á frenta
un jorn se trovan, y á sa veu potenta
lo món ha retentit.

Sos darts més aguts tria
la Guerra y los caballs del carro atía
á correr més, sas ancas fent sagnar;
la Heroina aixeca 'ls punys cruixintli 'ls ossos
y de sos ulls brillants, negres y grossos,
foch viu se 'n veu saltar.

Hurra!.. 'L combat comensa.
Una boyra de pols álsas inmensa
la llum enterbolint, per l' ample espay;
á la embestida 'l Pirineu ressona,
y las ayguas que banyan á Gerona
més sanch no durán may.

A mort! crida la Guerra.
A mort! respon la Heroina, y per la serra
la veu del eco repeteix: á mort!
y abduas per la rabia mîg cegadas,
en vá guian las armas ja esmussadas
del enemich al cor.

Y una al carro abocantse
y l' altra del empit ferma agafantse,
ab la má solta 'l lliure acer brandant,
s' abrusan ab los ulls, cent cops se donan,
se reptan, s' encoratjan, s' abrahonan ..
y 'l carro va volant.

¿Quí 'l parará?... Del Sena
lo monstre coronat, portar ordena
al Ebro caudalós los seus pendons,
per que no sia la esmortuida Espanya
qui aixequi 'l front, desafiant la sanya
que abat tantas nacions.

Y ell, que al pas de sa tropa
entre tres mars ha fet oscilá' á Europa,
fantasieja ja un imperi nou;
mes la que un temps gosá encararse ab Roma,
l' escut despenja y per los drets del home
á rompre álsas lo jou.

Pobles, seguint la via
que marcan sas petjadas, potsé' un dia
las áligas sobergas allunyeu;
mes per alsar del fanch la testa ufana,
vos cal, com la Heroina catalana,
posá' á la bretxa 'l peu.

Miráula! ella que á l' hora
morir pare y germans, y assoladora
la flama del incendi ha vist lluhir
dintre la llar, y devorar sas trenas
fentli bullir la sanch dintre las venas
y 'ls ulls enterbolir;

ella, lassa y ferida,
desde las grapas dels butxins, ardida,
á la lluyta tornant ab més furor,
en la bretxa, en lo camp y en la muralla,
embestint als caballs y la metralla
sab infundir valor.

Oh Deu! no es tan sols l' ira
de la virtut ofesa que delira,
no es sols l' amor ferit que de la llar
pren la teya y la fals clamant venjansa,
y á cercar l' estranger terrible avansa
las duas al brandar.

Ella es la saguntina,
la dona de Tortosa, la Heroina
que Gerona en sa infancia ha bressolat,
lo llamp devastador que 'l Cel despara
del assot de tants pobles á la cara,
la santa llibertat!

Tal com la tramontana
que arrabassa udolant per serra y plana
garbas, teulats y fruyterars sensès,
en vá l' alzina, á qui cap vent acota,
per tombarla á son pas ab furia assota
y sols l' enforteix més.

També la turba impía
escup á la Heroina cada dia
nous greuges sobre 'l front may abatut;
mes sols logra afejir de la donzella
més foch al cor, perque qui venci á n' ella
encara no ha nascut.

Deu li doná la forsa
de David y Samsó, per poder torse
dels poders de la terra 'l més capdalt;
la fè l' aguanta y no pot ser vensuda,
perque l' alè d' un poble té en ajuda
que Deu va fe' inmortal.

Y en la selvatje brega
hont lo Colós tot son poder enjega,
l' infern sa rabia y sa esperansa 'l món,
al fi la gloria lo lloré' arrabassa
á l' áliga imperial, y á honrarlo 'l passa
de la Heroina al front.

Veyèu si no: retrona
lo carro de la Guerra, de Gerona
contra 'ls murals per ella estabellat,
y al castigar del invasor la sanya,

ensenya á Europa la indomable Espanya
com als tirans s' abat.

Y ella no mor cansada;
com fa lo segador á la vesprada
demunt las garbas, á dormir s' ajeu;
si un' altra volta l' ambició concerta
als pobles oprimir... tirans, alerta
y no la desperteu.

A LA VERGE

Vida, dulsura y esperansa nostra

Quan lo sol tomba á la posta
plegant son pompós ropatge
y l' ayre esbargeix alegre
lo pidol de las campanas,
dins la enramada frondosa
á vols los aucells juntantse,
sos dolsos accents concertan
y l' *Ave María* cantan.

Mare del amor, María,
Vos que inspireu las cantadas
dels rossinyolets del Segre,
jo us ho prech, divina Mare,
fèu qu' en son esbart me vullan
á cantar vostras llohansas.

De recorts tristos y dolsos
sospiro del vespre á l' auba
y volo mîg de cayguda
no ben segur de las alas,
que quan als núvols m' aixeco

per més al cel acostarme.
l' una 'm decandeix la culpa,
l' altra 'm sosté l' esperansa
y 'm fonch de desîg, y 'm migro,
vehent desde lluny la patria.

Ja en lo jorn de ma existencia
tomba 'l sol cap á la tarda
y per retraure al cap-vespre
los dolsos cantars de l' auba,
he de recordar las cosas
que 'm deya de Vos la mare,
la mare que 'm repetía
los llabis al front posantme:
—Veus si t' estim? donchs la Verge
t' estima molt més encara;
l' amor meu es una espurna,
l' amor d' ella es una flama—
y jo, seguint la veu seva,
vos deya á Vos:—Salve, salve,
Mare de Misericordia,
vida, dolsura, esperansa,—
y se 'm fonía entre 'ls llabis
una bresca melmelada.

Ara 'l desterrat fill de Eva
misericordia us demana,
cap-baix, los genolls en terra
en mîg de la vall de llágrimas,
y vos diu:—Santa María,
porta del cel, font de gracia,
allargáume la má vostra,

vullâu de la pols alsarme
y puga passá' esta porta,
puga tastar d' aquesta aygua
per endolsir més los llabis,
per alegrar més á l' ánima.

Tots los jorns de la existencia
jo m' he gosat, Verge santa,
en recordar vostras glorias,
en adorar vostra imatge;
y si he plorat al mirarvos
del calvari en la montanya,
trista, abandonada y sola,
de set espasas pasada,
també us he vista dalt núvols
suspesa per milers d' ángels,
entre cántichs y armonías
entrar al cel trionfanta,
y llágrimas d' alegría
han rodolat per mas galtas.

Set espasas vos feriren,
set punxagudas espasas
de dolor y d' amargura,
mes també d' Adam la rassa,
mercè á Vos, fou redimida
y al cel pot girar la cara,
que Vos sou l' Eva gloriosa
y en ell heu entrat radianta,
mostrant als bons fills la via
del paradís de las ánimas.

Ay! per això es que al dirvos
en mîg d' esta vall de llágrimas
y ab lo cor tan tost als llabis?
—Vida, dolsura, esperansa,
Mare de misericordia,
salve, salve;—dins mi l' ánima
sent una mar de dolsuras,
prova un desîg que l' enlayra
y un èxtasis del que 'n torna
per migrarse en la anyoransa,
per que en ell, devant mi estendres
miro de Jacob la escala,
al cim l' Etern en son trono
de sols, esperant las ánimas;
Vos més avall amorosa
á pujarhi convidantlas,
y á baix..... ay! si á baix sentissen
tots los que com jo hi romanen
los desitjos que 'm desvetllan
y 'l foch que mon cor inflama,
sanch d' Abels no enrojiría
la noble terra d' Espanya;
lo bon *patró* que ara mena
del *sant pescador* la barca,
no sentiría en las velas
de la impietat las ratxas;
dels vivents tots, la existencia
fora una vigilia llarga
d' un dia més llarch de festa,
de cants, de goig, d' esperansas;
y Vos, Senyora, no hauríau
de pregar apietada

per la sort de tans fills pròdichs
com lluny del payral romanen.
Per que en tropell correrían
á adorar las vostras plantas;
de cap á cap de la terra
nacions, pobles y nissagas.

Prou vindrían corra-cuyta
si com jo al dir: María, ara,
sentissen tot lo que sento
de plahers inesplicables.
Prou vindrían si la bresca
del goig divinal tastassen
y una vegada, una sola,
mirassen la vostra cara
hont s' hi reflecta la estima
del cel á la rassa humana:
y llavors, quan sentirían
del místich amor la flama
que 'l parentiu fa coneixer
del home ab Deu per sa mare,
de genolls dirían sempre
en vostres ulls mirallantse:
—Reyna del cel y la terra,
vida, dolsura, esperansa......—
Y dins del cor sentirían
batrer al desîg las alas,
per empendre aquella via
que mena á la dolsa patria.

AL MÈSTRE DIRECTOR

EN JOAN GOULA

la nit de son benefici

EN LO TEATRE PRINCIPAL DE BARCELONA

SONET

COM feu la vara de Moisès un dia
saltar d' un sèch penyal la fontanella,
també de ta batuta maravella
sentir neixe' abundosa l' armonía.

Passadas divinals de melodía
y cants d' inspiració superba y bella,
per tu menats, mormuran á la orella
lo que 'l geni en son cap tan sols sentía.

Y aixi al trono del art al contemplarte,
quan lo ceptre diví ta dreta empunya,
per gloria de la nostra Catalunya
voldría jo en mos versos celebrarte;

mes tu lo ceptre mous y te m' emportas
del cel dels genis fins á ran las portas.

14 Juny 1876.

EPITALAMICA

Quan la rossor daurada
dels rahims crida l' aucell á la vinyeda,
y en l' aygua regalada
del fons de la verneda
alegra juga y sos ardors refreda:

al caure per la serra
lo manto de la nit desde l' altura
á embolcallar la terra,
quan brilla la llum pura
del primer raig que 'l primé' estel fulgura:

sentint trepîg, obría
l' amat la porta y al moment que veya
l' amada que venía,
surtint fora, somreya
y aixís gojós entre sospirs li deya:

—Grat sia á Deu que 'ls brassos
puch al fi á solas, amor meva, obrirte,
y de joyells, de llassos
y flors al desgornirte,
quant tinch donarte y tot quant sento dirte.

Vína ab mí; de la lluna
al clar tinch en mon hort, nina estimada,
un seti hont importuna
no entra cap mirada
y canta 'l rossinyol cada vesprada.

Allí la enhorabona
al rebre d' ell, desfullaré las rosas
de ta nupcial corona,
besant las més hermosas
de tas galtas porpradas y sedosas.

Gornit de flors y mata
lo llit t' espera y mon desîg t' hi crida,
per veure com esclata
junt á la meva unida
la teva boca de petons rublida.

Y mentres las estrellas
tremolarán de goig al contemplarte,
y florirán poncellas
en torn, per encercarte,
oretjos de la mar al manyagarte;

ta negra cabellera
rodar miraré jo per la blancura

de ton pitral de cera,
al llas de ta cintura
obrir li faré 'l cel de ma ventura;

y en lo verger dels lliris
la galta al posar jo, quan tu torbada
y conmoseta 'm miris,
com may enamorada
ab l' ánima en los llabis abocada;

llavors veurás plegarse
la cortina del cel, la gloria obrirse,
duas ánimas alsarse,
fins del creat surtirse,
y d' un sol bes en una refundirse.

Vína, vína, amor meva,
al tálam sospirat hont jo dalía
per l' arribada teva
y 'l teu nom repetía
cent voltas revolcantmhi cada dia.

Vína á premiar la espera
de qui despert y ab tu pensant tot' hora,
la nit passava entera,
la tórtorá que plora
l' amat ausent sentint fins á l' aurora.

Jo guiaré tos passos
si acertarhi no sabs per tu mateixa,
jo 't sostindré en mos brassos
si lo coratge 't deixa
y 't sents de conmoguda desfalleixe'.

Deslligaré tas trenas,
de tos brassos y coll las diamantinas
y lústicas cadenas
trauré, brillants y finas
menys que tas dents y de tos ulls las ninas.

Y si de mi amagarte
pretens vergonyoseta y ruborosa
al llit al acostarte,
lo cap en mon pit pòsa
y no temes, amor, qu' ets ja ma esposa.

En ell, á cau d' orella,
secrets t' hi contaré del vent y l' ona,
de la flor y l' abella
á quí la vida dona,
del sol y de la neu que 'ls monts corona:

Y al dols calor refeta
d' un cor que tot es teu y sossegada,
veurás, bella amoreta,
al ayre dispersada
fondres la boyra que ara 't té torbada.

Anèm, flor de la vida,
anèm, sol de mon cor, rosa flayranta,
l' hora al amor convida
y per guiar ta planta
alegre 'l rossinyol prop del llit canta.—

Callá l' amat, l' amada
respondrer intentá, mes de tendresa

la veu al coll nuada,
en brassos d' ell estesa
caygué, com una flor pe 'l vent empesa.

Entre las fullas l' ayre
alegre somrigué, las flors tot d' una
vessaren rius de flayre,
d' un vel d' argent la lluna
cubrintse 'l front, deixá la nit mîg bruna,

y mentre una armonía
dolsa á tot' hora al humanal llinatge
soná, un ángel obría
son matisat plomatge,
per cobricel d' aquell ditxós paratge.

LA CANSO DEL TRABALL

Mentres ell desde que 's lleva
va dallant, fins que 's fa nit,
espigola l' amor seva
pe 'ls rostolls, ab llarch profit;
fassa oreig ò fassa calda,
ell fent garbas va cantant,
la minyona ompla la falda,
las formigas imitant.
L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

Traballant se conegueren,
traballant s' han agradat,
traballant se prometeren,
traballant s' han estimat;
no té ell més que la soldada
y ella diu que això es un dot,
per que á qui 'l traball agrada,
si á Deu plau, se surt de tot.

L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

Quan trascant lo minyó 's gira
ella alegra li somriu;
si un cop s' escau que no 'l mira,
—En què pensas?—ja li diu.
—Pensava ab aquella aucella
que un bimet ara s' endú...—
y ell respon:—Si fem com ella,
també tindrèm niu jo y tu.—
L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

Sota l' ombra regalada
fan mitjdiada bo y plegats,
d' una font d' aygua glassada
pe 'l murmuri convidats;
las conversas que allí tenen
las pot dir lo cistelló...
quan de nou la feyna emprenen,
van trescant de bo y melló'.
L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

—L' amo nostre, conta á n' ella
lo minyó, fou mesader,
de l' arada y la corbella
una hisenda se 'n va fer.
Lo que un hom ha fet, encara
pot fe' un altre, si Deu vol.
—Per això, fa ella, la mare

diu qu' es bo veure eixí' 'l sol.—
L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

Conversant, tots dos á l' hora,
sens dressar cap mica 'l cos,
diuhen:—Qui té un sou y fora
sab que fer per tenirn' dos.
Estivant pedras s' aixeca
lo mur, del mur ve 'l casal:
qui matinejar li reca,
té l' hisenda al camí ral.—
L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

Y aixís, trascan y festejan
de trench d' auba fins qu' es nit,
los aucells que xerrotejan
van donantlos més delit,
y un d' ells, garlador de sobra,
los acompanya al plegar,
tot cantant que may es pobre
qui li agrada 'l treballar.
L' aureneta fa: piu piu,
de bri en bri de palla m' haig de fer lo niu.

EN UN BANO

MADRIGAL

Tot temps en la flor més bella
l' abella se sol posar,
y la mel per xuclar d' ella,
sempre 'l fibló de l' abella
á la flor té de matar.

Uns llabis de mel y rosa
jo conech, frescos y bells;
si cap abella s' hi posa,
vénta fort y bona cosa
bano, fins que fuja d' ells.

ECCE AVIS

Y ha sigut lo home, 'l ser altiu que 's nombra
Rey de la creació y de Deu imatge,
qui abocant á tos ulls tota la sombra
d' una nit sense fi, t' apresonava
y ab fruició selvatje,
per sempre 't condempnava
á johirlo ab tos cants? Oh desventura!
oh sort crudel! oh estimació de fera!
quí pot trovar dolsura,
ni pot sentir gaubansa
en los cants de qui anyora y desespera,
viudo d' amor, de llum y d' esperansa!

Jo t' he sentit, jo t' he sentit un dia
quan en l' ayre al ventar festiu las alas,
natura t' ofería
sas ostentosas galas
y el Cel sas maravellas
més novas cada jorn, si no més bellas.

Llavors per inspirarte
tenías á tot' hora
l' espay inmensurat hont aixecarte,
l' oreig de la montanya,
la veu alagadora
d' una gentil companya
que al niu cent cops t' atreya,
la font murmuradora
hont lo sol enlluhernante te somreya;
llavors sempre gosavas,
llavors sempre tenías
amor y llibertat, llum y armonías,
y per això cantavas.

Al neixe' entre arrebols la matinada
ò á l' hora baixa al clarejar la lluna,
de ta veu arpejada
qui 'n sentía una nota, tan sols una,
paravas un moment y s' orientava
pensant que no era al món hont se trovava,
que raig á raig surtían
cantadas de ta boca
y en una corrent sola 's confonían,
ab art tan admirable,
com de la font que salta d' una roca
de perlas sonant doll inagotable.

Ratxas armoniosas,
inspiracions brillantas,
alegres tons y notas fugitivas
y gradacions vibrantas
y veus repercutivas,

que neixen y s' enllassan
y mimban y 's sostenen,
y empesas d' unas altras que ja venen
derrera d' ellas, decandintse passan;
suspirs, deliris, queixas,
promesas, expansions y gelosías,
tot anava revolt en las mateixas
passadas de tas dolsas melodías.

Avuy ¿què t' ha de moure
al cant, si en presó dura
tas alas s' encongeixen,
y los ulls al descloure
sentint l' ardor del sol, en nit obscura
t' has de trovar tot temps; si no mereixen
tas queixas un consol á la estimada,
ni als ecos ton accent una resposta,
ni pots compendre quan la nit s' acosta,
ni pots somriure al apuntar l' aubada!
Oh sort, oh ingrata sort! Com al que pensa,
cansat d' estar á solas, en veu alta
y 'ls dols que l' afeixugan atempera;
á voltas un sospir ta boca llensa,
del be perdut lo sant recort t' exalta,
ta queixa llastimera
pretens cantar y ploras
per que la forsa inspiradora 't falta,
y tant com més te falta, més l' anyoràs!

Llavoras de la pena
estrenyentse lo nus, creix ton martiri,
lo sentiment t' ofega,

de fel ton cor s' omplena
y quan al sobrexirne, lo deliri
á la expansió del sentiment t' entrega,
cantadas surtirán sols de ta boca
per qui cego y catiu puga tenirte
gosantse en ta agonía;
qui no té 'l cor de roca,
avans que així sentirte
sens esma per cantar, mut te voldría,
que quan lo mal s' esbrava
més tardament lo sufriment s' acaba.

Trista es ta sort! En va dret á l' altura
lo cap desficiós giras
cercant la direcció d' hont la llum baixa;
en va empenyent los ferros de la reixa,
apesarat sospiras
y al ayre exhalas de tos dols la queixa;
ni 'l ferro 's desencaixa,
ni de ta nit eterna en la foscura
un astre veus encendre:
ni aquell que t' apresona
sab ton llenguatge entendre:
ans pren per expansions de l' alegría
los ays que ton cor dona,
los ays esgarrifants de ta agonía!

Si t' entengués, tal volta
trossejesses son cos ab tas cantadas,
que per no viure com á tu t' escolta
la vida s' ha jugat centas vegadas,
sense compendre que l' aucell té plomas
per esser lliure lo mateix que 'ls homes.

A LA MORT

D' EN JOSEPH CABRINETTY

De negres llassos y crespons guarnida
llansa ma lira avuy funerals sons,
del hèroe en honra que al donar la vida
á Espanya ha coronada en sos pendons.

Hereu d' una nissaga que la historia
son nom grabá cent colps ab lletras d' or,
un raig volgué assolir d' aquella gloria
que honrantlo viu l' inmortalisa mort.

Perçò tant tost com la rojenca teya
de la Discordia flamejá en las mans,
sentí una veu que just al cor li deya:
¡Sus, á la lluyta!... y barrejá als tirans.

Flagell del inimich, cada petjada
que dava l' hèroe era un novell llorer,

puix duya l' agonía en la mirada
y la mort en la punta del acer;

y encara desde lluny no 'l distingían
serè avansar y ferm y resolut,
com vols d' aucells sos enemichs fugían,
y 'ls pobles l' aclamavan son escut.

Palmas y flors las vilas catalanas
al pas de son cavall han escampat,
y ab sa llengua de bronze las campanas
sas glorias per l' espay han esbombat.

Mes ay! de la Discordia la foguera,
un jorn rompé dels cors lo mur intern
y la flama d' avans, tot seguit era
un Etna, y l' Etna 's convertí en infern.

Per que d' aquell infern no 'n fossen presa
las taulas de la antiga llibertat,
per que 'l poble 's lliurás de sa viudesa,
lo foch calía al punt deixá' apagat.

Y tal pera á lograr, ell de sas venas
la sanch hi abocá á doll sens llansá' un ay,
que entre morir ò veure las cadenas
la Espanya agarrotant, no dubtá may.

Perçò doná la vida, cara á cara
rebtant al inimich, ardit y brau:
perçò 'l plora la patria avuy encara...
mes no, no 'l ploris que 'l valent no cau.

No cau, no cau ja may l'hèroe indomable
que viu per volè' etern d' un esperit,
qu' es y será, com fou, imperdurable,
obra de Deu que 'l estojá en son pit.

Aquell alè que sos pulmons omplía,
aquella ardencia de son cor potent
y aquell impuls que á batallá' 'l movía,
posantse la má al cor, tothom los sent.

Tothom los sent qui al crit lliberticida
la patria no renega fentse bort,
puix sab que si com l' hèroe pert la vida,
bressol de gloria fa son jas de mort.

Salut, hèroe capdal! De tu orgullosa
vol Catalunya alsarte un moniment,
tas cendras cobrirá la márbrea llosa
ton nom als que vindrán fent avinent.

Mes lliure l' esperit que t' animava
fent nou estatge en pits de catalans,
la patria lliurará de ser esclava
lluytant mentres veja ombra de tirans!

LO CANT DEL LLATI

¡Excelsior!

Sona y ressona
un fort accent,
y 'ls toms de l' ona
y 'ls plechs del vent
d' un món al altre—lo fan sentí',
cridant tot' hora:—Gloria al llatí!

Com surtí Llátzer—de la fossana
sentint del Mestre—l' accent diví,
p[illegible] mort que semble,—quan lo demana
la mare patria,—s' alsa 'l llatí.
Deixa l' arada,—lo rem, la serra
ab que traballa—fentli un tresor,
y dant la vida—honra á sa terra,
hèroe si guanya,—mártir si mor.

Sona y ressona
un fort accent,
y 'ls toms de l' ona
y 'ls plechs del vent
d' un món al altre—lo fan sentí',

cridant tot' hora:—Gloria al llatí!

Deu per fer l' home,—posá en sas venas
lo jorn de neixer—un raig de sol,
donáli forsa—d' obrir cadenas
per que en l' afronta—mirál no vol.
Fill d' una rassa—del món hereva,
va dant almoynas—de llibertat,
vencé als Atilas—la espasa seva
y un món á Europa—son giny ha dat.

Sona y ressona
un fort accent,
y 'ls toms dc l' ona
y 'ls plechs del vent
d' un món al altre—lo fan sentí',
cridant tot' hora:—Gloria al llatí!

Fent centinella—sempre y tot' hora
al cim dels Alpes,—dc cara al nort,
fa nit als brassos—blanchs de l' Aurora,
quan dorm la terra—dins la foscor.
Y en tant que fera—sas glorias canta
la mussa lliure—qu' inspirá al Dant.
la mar llatina—besa sa planta,
son front á besos—va 'l sol colrant.

Sona y ressona
un fort accent,
y 'ls toms de l' ona
y 'ls plechs del vent
d' un món al altre—lo fan sentí',
cridant tot' hora:—Gloria al llatí!

Y per més voltas—sonant feresta
que 'ls tirans deixen—sa veu sentí',
jamay aparta—Deu de sa testa,
l' arch de bonansa—de Sant Martí.
Perçò s' estenen—de sa corona
los raigs esplèndits—per tot arreu,
y als dormits pobles—la senyal dona
de deixondirse,—sa forta veu.

Sona y ressona
un fort accent,
y 'ls toms de l' ona
y 'ls plechs del vent
d' un món al altre—lo fan sentí',
cridant tot' hora:—Gloria al llatí!

Rassas y sigles—á torrentadas
sens envellirlo—mira passar;
lleons y aiglas,—ab sas miradas,
al cau cent voltas—ha fet tornar.
Y si un diluvi—de sanch cubría
de nou la terra,—per matá' al crim,
l' arca llatina—Deu salvaría,
clavant las ánclas—del Alpe al cim.

Sona y ressona
un fort accent,
y 'ls toms de l' ona
y 'ls plechs del vent
d' un món al altre—lo fan sentí',
cridant tot' hora:—Gloria al llatí!

ADEU Y A REVEURE

Aixís anavan dihent
mare y filla; una plorant
y l' altra mîg somrihent,
mentres lo sol á ponent
s' anava apleret colgant.

—Debades ab greu sospiras;
morir es viure, mareta.
—Quan així 'm parlas, filleta,
jo moro; quan així 'm miras
me sento en lo món estreta.

—La vida es somni!—Repara
que ab tu 'm fora un cel la vida...
—¡Goig del món, trista mentida!
—No es tal per qui ab nom de mare
sent un llabi que la crida.

—En va m' estrenys contra 'l pit
en ta fal-lera il-lusoria...

¡Llá d' enllá veig ja la gloria!
—¡Quí calmará mon neguit?...
—De ta filla la memoria.

—Y 'm deixas, donchs...—Ja ab son vel
ma vista la mort entela...
—Per viure ab tu, 'l cor anhela
morir també.—Guáyta al cel
y 'm veurás en una estela.

—L' estela de mon dolor
y de ma eterna agonía.
—No; l' estela, mare mia,
d' una esperansa d' amor,
que torna als cors l' alegría.

—Adeu...—No pot res mon plant!
—Los nins que del món parteixen
son ángels que al cel se 'n van;
mírat... ja esperantme están...
¡á reveure, que 's daleixen!

Callan. Ab inmens dolor
besa la mare á la filla;
orlada de resplandor
reb un ánima 'l Senyor
y al cel un nou astre brilla.

LA TARDOR

La faldilla arremangada
y 'ls ulls de foch espurnant,
demunt la brisa escampada,
la Tardor salta cantant.

Salta, y sos cabells volejan
al compás del saltiró,
demunt son pit joguinejan
duas onas en maró';

y ab los esquitxos banyantse
las camas, de most novell,
y ab l' ardencia emborratxantse
per los poros de la pell;

jóvens y vells, á tots crida
per fe' 'l tast, á son voltant,
y com més son, ab més vida
va axí ab dolsa veu cantant:

—Such de rahims son soleyadas
que, com á sava d' amor,
guardan de fret y glassadas
tot l' hivern, l' escalf del cor.

LO CEPTRE

Tan tost als grahons del trono
la planta pogué sentar,
al artistas de més fama
cridá 'l Rey al seu devant.
—Escoltèu: farèume un ceptre,
símbol del poder real,
de metall y pedras ricas
com tenirlo á un Rey li cal,
y aquell qui 'l mellor me porte
s' endurá lo mellor guany.
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

Tot seguit ja vermellejan
los gresols per las fornals,
soldan uns, altres cisellan
dia y nit sense parar
y 'ls llapidayres puleixen
esmeragdas y brillants;
mes de tants ceptres, no saben

lo mellor quí es que 'l fará,
que si richs son uns de válua,
los altres son richs de mans.
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

Del Rey enllestit l' encárrech,
los ceptres á durli van
y honra al palau dels monarcas
la noblesa de las arts.
L' un es d' or tot d' una pessa
á pich de martell forjat,
l' altre es un croste de pedras,
l' altre es un model d' esmalts
y tots richs, fora un, que al vèurel,
lo Rey clou los punys irat.
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

—¿Quí l' ha fet, de quí es obra
lo ceptre aquest qu' heu portat!
diu prenentlo y contemplantsel,
ab los ulls espurnejants,
ay del qui ha vingut á durlo
si no sab desenutjarm',
que aquest ceptre, per penjarlo,
faré convertí' en dogal!—
Qui l' ha dut ja li contesta,
es un vell de cabells blanchs.
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

—Senyor Rey, l' he fet de ferro
per que es lo mellor metall,
que d' ell se 'n fabrican rellas
y picots, per traballar.
Si l' he deixat sens etxura,
tot igual de cap á cap,
es per que vos simbolise
l' igualtat entre 'ls vassalls,
y per que tòrcers no puga
gruixa á bastament li he dat.—
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

—No l' he crostat d' esmeragdas,
de perlas, ni de brillants,
per que quan lo poble es pobre
cal al Rey no malgastar.
Cisellats y brunyiduras
no son productius traballs,
y ab lo sou d' un llapidayre
se poden pagá' 'ls jornals
de quatre homens, que aixiqueixin
los herms dels vostres estats.—
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

—Si no hi há un grá d' or ni plata,
perdonèu, no n' hi he posat
per que 'l desgast no l' aprime,
ni á ningú puga tentar;
aixís no mourá á la enveja,
no tindrá escrostonats may,

no perdrá la brillantesa
de la humiltat del metall,
ni s' esborrarán las lletras
qu' he ratllat á sos costats.—
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

—Llegíulas, si us plau, llegíulas
y al oblit no las dèu may:
«Los homens no son més qu' homens»
«Tot mor» «La vida es la pau.»
Jo he feta, oh Rey, aquest' obra
sense se' artista afamat,
y es l' obra mellor qu' he feta
en cinquanta anys de traball.—
Quan lo vell de parlá' acaba
crida 'l Rey á sos soldats.
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys.

—Ola! emportèuse aquest home
al moment á ser penjat.—
D' un cop de puny la finestra
bada y tira 'l ceptre á mar,
per que cap Rey de la terra
sia á regnarhi obligat;
després d' entre tots los altres
lo mellor resol quedars'
y al veure tan rica joya,
crida 'l poble enlluhernat:
Vísca 'l Rey,
vísca forsa anys!

LA PRIMERA ESPERANSA

SONET

Quan penedit y amant fidel á l' hora,
Adam sas queixas á los vents fiava,
Eva sos dols aconhortar cercava
parlantli ab veu d' amor consoladora.

—Quí veu lo Paradis y no s' anyora
desterrat en lo món, Adam clamava,
quí pensa y sent y avergonyit no acaba,
sent rey d' un món, vèures esclau y fora!—

Y Eva li deya:—Amant lo dol s' oblida;
la fè mata lo corch de la recansa
y la mort será l' auba de la vida.—

Y el bálsam sentint ell de la esperansa:
—Es cert, respon, l' amor que aquí 'ns convida
del que 'ns guardan al cel n' es la fiansa.

BON RECORT

EN LO PRIMER ANIVERSARI DE LA MORT D' EN FRANCISCO BRES Y VILADEMUNT

Quan l' art que de la historia pedrifica
los mellors fulls pe'l món,
ja de la gloria la corona rica
teixía pe'l teu front;

com sol que 's pon en mîg de sa carrera,
los ulls vas aclucar,
y entre cántichs y olors de primavera
l' adeu nos vas donar.

Ab tu, com ab la lluna las estrellas
moren al naixe' 'l jorn,
de tos amichs las esperansas bellas
també perdudas son.

Y 'l nom aquell que 'l Den de l' art devía
escriure ab lletras d' or,
en marbre funerari ¡oh sort impía!
l' ha consignat la mort.

Un any cumpleix avuy; de la partida,
d' aquell crudel afany
que fa avorrir y escatimar la vida,
cumpleix avuy un any.

Novellas crias omplen de cantadas
l' espay, plens de remors
passan oreigs, y olors á torrentadas
somrihent llansan las flors;

mes del sol esplendent que bada 'ls cálzers
de tantas flors, lo raig
l' hivern que acota de ta tomba 'ls sálzers
no pot tornar en Maig.

De ta fossana per la freda llosa
passant, escampa 'l vent
las secas fullas del llorer que hi posa
tothom qu' estima y sent,

y ab llágrimas als ulls, ab la recansa
del bé perdut, al cor
que may de sospirar ni planye' 's cansa
ta malhaurada sort,

l' artista benvolgut, los dolsos llassos
de l' amistat trencats,

aquell que oberts tenía á tots los brassos,
mirall d' homens honrats;

avuy la multitut trista recorda
alsant los ulls al cel
y sent del sentiment rompres la corda
y 'ls ulls cubrirli un vel.

. . . .

Amich, oh car amich, si recolzarte
en ton llit un moment
t' es dat, de l' amistat pera gosarte
lo ver tribut vehent;

apárta la mortalla, álsa la testa
y mírans tots aquí,
tots los que anárem ab cantars de festa
seguint pe 'l teu camí.

Y al veure en nostras caras l' anyoransa
y en nostres ulls lo plor,
de nou ajáute y en la fè descansa
del nostre etern recort.

SOSPIRS

Sospirs que del cor fugiu
per no morir d' anyoransa,
hont aneu á fer lo niu?
hont aneu, que may veniu
á tornarme la esperansa!

Ay! ja ho sé! Si alas tingués
ab vosaltres me 'n vindría,
ab vosaltres y may més
d' allá ahont las alas plegués,
fins morir no me 'n mouría.

AMORETAS

POSADA EN MUSICA PER EN FELIP PIROZZINI

Aygua de la font beuría
del amor de la Roser,
aygua de la font beuría,
quant més beuría, més set.

QUAN te miro, vida meva,
se m' aixampla tot lo cor,
quan ta veu en mi ressona
lo meu cap se torna un món.
Vull que 'l cel me done estrellas,
vull que 'l camp me done flors,
per trenar ton cabell negre,
per guarnir ton polit front,
videta meva;
per guarnir ton polit front,
la meva amor.

Cada jorn de tos ulls negres
raigs de sol me 'n fan recort,
y m' apar que ta veu sento
escoltant al rossinyol.
Quan á l' auba las flors badan,
veig florir ton llabi hermós;
quan la son los ulls me toca
veig ta imatge dins del cor,
videta meva;
veig ta imatge dins del cor,
la meva amor.

Somnis d' ángels petit feya,
somnis faig ara d' amor
y los somnis que faig ara
com aquells semblam que son.
D' aquells ulls que jo recordo
cada nit veig la claror;
d' aquells llabis que 'm besavan
cada nit tast' la dolsor,
videta meva;
cada nit tast' la dolsor,
la meva amor.

Quan dos flors en un brot miro,
quan plegats veig dos coloms,
dels coloms y las floretas
fins al cor m' arriba 'l goig.
D' una vida com aquella
val un any cada segon:
si á tu y mi 'ns veyessen ferla,
quína enveja aucells y flors,

videta meva!
quína enveja aucells y flors,
la meva amor!

Com l' aucell entre 'l fullatge
fa lo niu de sos amors,
he fet jo 'l dels amors nostres
ab floretas del meu hort.
Com aquell sos amors canta,
vaig cantant los nostres jo,
cada mot un' abrassada,
cada abrás un sospir dols,
videta meva;
cada abrás un sospir dols,
la meva amor.

BONS-DIAS

Tothom al naixer plora,
per que la gloria pel desterro deixa
y á sos germans anyora,
los ángels del Senyor, al punt de neixe'.

Jove 'l plahé' 'l convida,
lo cor l' enganya y la ilusió l' encanta,
per un instant oblida
la mare patria y la estrangera canta.

Mes, corra 'l temps y corra
la sanch per dins las venas més pausada;
lo desengany esborra
l' aureola del passat d' una alenada,

y l' ánima altra volta
per fí las alas desplegar intenta,
y agosarada escolta
d' un eco sobrehumá la veu plahenta.

Ella recorda encara
lo sò de aquella veu, tota tendresa,
y al reconeixe' al Pare,
viure allunyada del payral li pesa...

Y donchs, ¿qu' es la existencia?...
Un dia sense llum d' un' altra vida,
d' aquella hont vá la essencia
de tota flor, al desfullars' marcida.

Y es per çò que en ta diada
no sé 'ls bons-dias com donarte tinga:
si á l' auba ò de vesprada,
si pel passat ò bé pel temps que vinga.

LLA D' ALLA

EN LA INAUGURACIO DEL CARRIL DE GERONA A FRANSA

Digué al home 'l Senyor Deu
tan tost per Ell creat era:
—Si tens ideals, espéra;
si cercas venturas, crèu.

Per pujar d' aquesta vall
als llindars d' or de mon trono,
cap altre medi no 't dono
que l' amor y lo traball.

Mes si dels dos sabs fer gala
ta missió santificant,
de grahons te servirán
per fer fins á mí una escala.—

Y aixís que l' echo derrer
dels mots aquells se perdía,

l' home en sí se recullía
cercant què deuría fer,

y ell mateix per contestar
á la pregunta que 's feya,
del cap una idea 's treya
al magí fent traballar.

Y obrí solchs en lo terreny
per da' al cos salut y vida;
ab voluntat bén regida
per l' instint diví del seny,

alsá murs, fabricá naus,
l' aygua y lo foch posá á prova,
del llí 'n va teixir la roba,
ab pedras alsá palaus,

y admirant lo que á voler
al punt lo traball alsava,
ben clarament s' esplicava
de Deu tot l' inmens poder.

Perçò un jorn, fent un esfors
qu' ell mateix sobrehumá creya,
pels vents ajudarse feya,
prenía al mar sos tresors,

fermava lo llamp que irat
demunt de son cap brunzía,
dels astres lo curs seguía,
estampava son dictat,

y al arrodonir lo món,
al dar impuls per volar
á la paraula, va alsar
radiant d' alegría 'l front,

y aixís digué á Deu:—Senyor,
l' obra del traball avansa
y vola ja la esperansa
ab las alas del vapor.

Ara un carro he pensat fer,
fruyt del talent que 'm donares
quan ab un raig me dotares
de ton divinal poder,

per dur en ell trionfals
mon amor y ta grandesa,
desde 'l polo que 'l sol besa
als gels del nort eternals.—

Y al moment qu' això hagué dit,
un monstre de forma estranya
salvá 'l riu y la montanya,
corrent rápit dia y nit.

Esclau á la voluntat
del home, qu' era sa guia,
del progrés per l' ampla vía
s' endugué á la humanitat.

Y allá vá, volant, volant,
al bé no assolit encara,

la distancia que separa
l' home de Deu escursant;

y correrá sens torbarse
fins conseguí' 'l que sospira,
per que 'l cel al home inspira
y Deu no pot may errarse.

Quan passa fent retentir
planuras, valls y montanyas,
del fondo de las entranyas
sento alsarsem un sospir.

Las edats totas del món
ab sas múltiples historias
de martiris y de glorias,
se m' apilan sobre 'l front.

Y veig las ciutats reyals
vestint galas ostentosas,
y las testas superbiosas
de cent hèroes inmortals.

Cèsar, Alexandro, Atenas,
Roma, Atila y tots parats,
en sas tombas redressats
movent palmas ò cadenas;

contemplant espahordits
al monstre ab mirada encesa,
y en la pols de sa grandesa

trovantse tots ells petits,

un al altre 's van dihent
ab veu conmoguda y trista:
—Quí ha lograda tal conquista!
—Quí ha trovat tan gran invent!—

Y en la buydor sepulcral
s' amagan tots, ab l' enveja
de que l' historia no 'ls veja
dalt d' aquell carro trionfal.

Mes, com altre temps la guerra
per ells va somoure 'l món,
ara 'l monstre 'ls torba 'l son
al fer trepidar la terra;

y al lloch hont desde 'l caball
dictá lleys lo vencedor,
potser lo traballador
canta l' himne del traball.

Y més gran en sa humiltesa
que lo hèroe més prepotent,
per tot lo món estenent
á dojo vá la riquesa.

Perque nuhant llassos trencats
y esborrant monts y fronteras,
sens exèrcits ni banderas,
se fa seus pobles y estats;

pòbles y estats que confon
en las taulas d' una lley,
que á Deu regoneix per Rey,
que aclama per patria 'l món.

Rassa de Cain, johèix
y gíra al cel la mirada;
de la sanch d' Abel llansada
ja 'l sol la taca aclareix.

Pe 'l traball y per l' amor
de ta culpa al redimirte,
podrás, si vols, convertirte
d' esclau qu' eras, en senyor.

Será teu tot lo creat;
ab los vesllums de la ciencia,
veurás la divina essencia
ab que al neixer t' han dotat,

y així 't llibertes potser
de la mesquinesa humana,
del que crea mons y 'ls mana
digne fill arribant ser,

y al depurá' en lo gresol
de ton cor la sabiesa,
sigan per fi á ta grandesa
trono 'l món, corona 'l sol.

Córra, córra, monstre ardit,
sens temor y sens recansa,
que palpita la esperansa
dels fills de Deu en ton pit!

ENTRE CEL Y TERRA

A.

Atúrat sol y dígam, tu que 'ls espays llumenas
y veus d' una mirada á tota la creació,
del nort y del pol índich fins las bullents arenas
que 'l simoun regira d' Atlant dins la regió;

dígam: ¿hont es la vida, hont es la font ignota
del Nil de la existencia que may ha vist ningú?
Dígasho, si aixugada fins la derrera gota
per viure sobre 'ls segles, no la deixares tu.

Mes, què ha de dirte, oh folla rahó superbiosa,
si tu de mort y vida los noms has cambiat
y quan de gosá' es hora t' apenas neguitosa
y 'l gènessis creus veure dintre d' un món tancat!

Serènat y descórra lo vel que t' embolcalla;
remónta espays y aixécat al trono de la fè;

d' allá al bressol dels segles lo teu mirar devalla:
com de més lluny te 'l mires, l' abarcarás més bé.

La pols del primer home veurás nodrir la terra,
la llum del primer astre veurás aclarí' 'l cel,
y 'ls perns maravellosos hont la creació s' aferra
que amaga als ulls del home l' admòsfera ab son vel.

D' allá, l' eco del fiat escoltarás encara
condensador de cosmos que may s' ha d' afogar;
veurás rallas divinas dels homens en la cara,
lo qu' es estat y ha de esser confosament rodar.

Tánca los ulls llavoras, recúllte y 'l Ser venera,
secret de tota ciencia, fornall de tota llum,
lo Ser que marca als astres son curs demunt la esfera,
font de calor y d' ayres, de savas y perfum.

La vida no es la cosa que té comens y acaba;
la mort no es pas la mare de lo que may te fí;
si l' amor de Deu era qui al pare Adam creava,
per què sa mellor obra voldría destruhí'?

No ha mort, nó, ánima meva, la teva germaneta,
la que ha sigut fins ara la joya del meu cor,
vivent ideal dels somnis que fantasiá 'l poeta,
repercussió melosa del fiat del amor.

No ha mort, nó, aquella imatge d' esbelta gallardía,
trasllat de la bellesa dels ángels aquí al món,
que d' ángel, per sort meva, los ulls y 'l cor tenía
y res no n' hi mancava sino l' aureola al front.

No ha mort, nó! Jo que guardo dintre del cor sencera
la fè que ha de salvarme, la veig seguidament,
li parlo, la contemplo tan bella ò més del qu' era,
alsantli un cop y altre lo vol del pensament.

Y ella somriu al rebre los meus recorts y 'm mira
tota manyaga y tendre convidantme ab los ulls:
quan del meu goig s' adona divinament sospira
y veig volar á l' ayre de sos cabells los rulls.

Sento sa veu melosa soná' entorn méu sens treva,
com música arpejada que 'l vent porta joyós;
bech l' alenada dolsa de la boqueta seva,
pitjer de corals frescos d' aroma deliciós.

Llegeixo ma ventura dictada ab raigs d' estrellas
demunt son front puríssim de nítida blancor,
y veig totas plegadas mas ilusions més bellas
guardadas en sa falda com un roser en flor.

Y allí, allí prop d' ella, miro la font de vida
baixar desd' una altura de núvols diamantins,
la estesa margelada de flors d' amor gornida
per papallons volanthi llarchs vols de serafins.

Y Deu, desde son trono giranthi la mirada,
reflexs de sol li dona de áurea claretat,
y en cada gota d' ella rodola barrejada
del amor ab la essencia la increada eternitat.

Johèix, ánima meva; la pols de l' anyoransa
espólsa de tà vesta y espéra en el Senyor,

per tu ha fet una escala d' estrellas la esperansa
hont may la seva petja ha de sentar la mort.

Johèix, johèix y mentres ta germana lliberta
al paradís pomella tas puras ilusions,
per ferte un' altra volta de son amor l' oferta
quan del zenit traspasses los cèlichs horizonts;

ensèja de tas alas lo vol dret á l' altura
llensanthi un dia y altre lo pensament altiu,
y may, jamay oblídes qu' es bres la sepultura,
y que qui en Deu no espera ni quan estima viu.

LA CANSO DE LA LLAR

I

Deu sigles enrera
lo sol la encengué,
y entorn la foguera
un poble hi nasqué;
bullint s' encauhava
la sanch en son pit;
per més que s' esbrava,
no ha pas decandit.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

II

Un jorn aclaría
sa llum esplendent,

la nit que cubría
l' Atlant y l' Orient;
y ceptres y asconas
sens treva forjant,
troná per las onas
del golf de Lepant.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

III

Mals vents intentaren
matar lo sant foch,
y ab tants que 'l bufaren
tots junts foren poch;
l' alè del oratge
del vell Montserrat
cent cops més coratge,
més vida li ha dat.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

IV

Avuy d' ardor seva
los cors son curulls,

l' esperit eleva
y espurna en los ulls;
al bras dona forsa,
á l' ánima amor,
lo ferro fa torce'
y enjega 'l vapor.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

V

Del pit de la mare
lo reb ja l' infant,
y l' avi y el pare
li van avivant;
cansons posa als llabis
als cors dona fè
y als hèroes, als sabis
y als mártirs sosté.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

VI

Com lo foch de Vesta,
no acaba jamay

y es dins nostra testa
lo sol en l' espay;
en terra forana
y aquí lo sentim:
la gent catalana
per ella vivim.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

VII

Oberta es la porta
y es franch lo llindar,
qui crega qu' es morta
que ho vinga á mirar;
la flama es prou clara
y ardent lo caliu;
de morta com ara
fa sigles que hi viu.

Malhája ara y sempre
qui vulga apagar
l' amor de la patria
que crema en la llar.

LO PRIMER BES

D' un sol de foch ardenta
queya per tot la calda xafogosa,
y per la vall pendenta
y per la platja hermosa
ajeyas la boyrina calitjosa.

Cantavan las cigalas
y en los bassals dels rechs que s' aixugavan,
los aucellets sas alas
ajogassats banyavan,
y 'l son á l' amor meva delectavan.

Que n' era de bon veure,
Deu meu, pera mos ulls! may de la vida
cap clavellet al treure
en jorns d' Abril florida
té més color ni ab més perfums convida.

Dolcetament dormía
d' un taronjer á l' ombra regalada,

sota del cap tenía
las mans y destrenada
la cabellera entorn abandonada.

Esbarts de papallonas
giravoltavan rápits propet d' ella,
nedant entre las onas
d' aquella essencia bella
que vessa de sos llabis en poncella;

y l' aura manyagoya
lliscava de son front per la blancura,
mentres nuhat de joya
vehent tanta hermosura,
despert feya jo somnis de ventura.

La seda que tiranta
sos pits tenía estrets, quan respirava
movías onejanta,
movías y 'm semblava
que la tela 's partía y s' esbotzava.

Y apoyantme en la molsa,
fits en sa cara los meus ulls sens treva,
á la alenada dolsa
de la boqueta seva,
poch á poquet s' hi aná acostant la meva,

fins que á la fi, ja encesa
la flama del desîg, tan prop la miro
que 'l llabi meu la besa,
la besa, 's mou, me giro,
fujo corrent... y, ja amagat, respiro!

Ni ella mateixa encara
ma ditxa ha sapigut; si la sabía,
ay trist!... y ab tot, si ara
per sort jo la tenía
dormida devant meu, hi tornaría.

Discúlpem l' ardidesa
d' aquesta flama qu' en mon cor fa viure
lo sol de sa bellesa,
son deliciós somriure
quan dorm á l' ombra, de cuydados lliure.

Y si això es rahó poca,
la enveja als papallons que jo mirava
passar ran de sa boca,
quan potser somniava
que jo al seu llabi 'l llabi meu juntava.

POBLET

Urna fores... sías l' urna
dels odis que 't van encendre.

Del sol ponent la derrera
mirada dels monts devalla,
y del gegant embolcalla
la imponenta calavera.
S' allarga per la pradera
la seva ombra misteriosa
y allunyantsen pressurosa
l' aucellada, esporuguida,
no queda senyal de vida
del gran Poblet en la fosa.

Miráulo: son nom un dia
d' una nació fou la gloria
y de sos Reys en la historia
l' últim dictat escribía.
Dintre sas venas corría

or per sanch y n' hi sobrava;
coronas al front portava
de clerergía y noblesa,
y soberch, en sa grandesa,
d' arminis s' arrebosava.

Miráulo: de las mudansas
de la sort parlant exemple,
al pensador que 'l contempla
fa sentir esgarrifansas.
Ell ha escoltadas llohansas
de propis y gents estranyas;
per vèurel, rius y montanyas
passá 'l magnat y l' artista...
y avuy lo mirál contrista
y fa trossos las entranyas.

Pomposos palaus guardava,
richs joyells d' arquitectura,
temples d' arrogant altura
que 'l sol ab sos raigs daurava.
L' escarpra sos murs brodava,
relleus y estátuas l' omplían
y pinturas hont lluhían
del iris las tintas totas,
que ab lo fiat de las notas
de la música vivían.

Y un' hora, un instant y fora
de desenfrenat deliri,
va tornar en cementiri
temples y palaus á l' hora.

Demunt de sas runas plora
Catalunya en sa viudesa;
la Gloria, al veure malmesa
sa morada, 'l front acala;
l' artista un sospir exhala
y el fill de la patria resa.

Sospirs!... vet' aquí 'l que resta
de ta gloria y ta opulencia:
recordansa d' una herencia
malversada en una festa.
¿Per què no marcá la testa
lo cel d' aquell que 't fería!
ò per què, quan somovía
de tas naus la carcanada,
per sostenir un' arcada
en pilar no 'l convertía!

Ara, quan lo vent trontolla
tas parets mîg esvahidas
y tas jássaras podridas
lo pes dels teulats amolla;
quan l' ara del altar molla
vejés per la pluja, á l' eura
furgant lo trespol y treure
los reptils sos caps verdosos
dels sepulcres ostentosos
hont tants Reys han volgut jeure;

sent de pedra y tot, sa cara
la vergonya enrogiría
y ser bort desitjaría

per no escoltá' 'ls renys del pare!
Per no sentir de sa mare
lo sospir que aquí murmura,
contra ta pedra més dura
esclafiría la testa,
fugint de l'afronta aquesta
al fons de la sepultura!

Oh Deu! còm renegarían
de son poble, la gentada
d' hèroes á n' aquí enterrada,
quan sos ossos removían!
Ab quin dalè portarían
la má al acer per venjarse,
y ab quín despit al trovarse
qu' era marbre, fret é inmoble,
per la planta del seu poble
sentirían trepitjarse.

Ells que al redimir la terra
van ressucitar la Espanya;
per l' enginy ò per l' hassanya,
grans en pau y grans en guerra!
Ells que avans que l' Inglaterra
per la mar senyorejaren,
qu' exemple á Cortès donaren
de Galípol en la platja,
y á Colon, per son viatje,
diners y vaixells deixaren;

ells befats!... Oh Deu! La pira
que acabava ab ta grandesa,

més que per los vius, encesa
degué ser dels morts per l' ira.
Quan lo temporal regira
las onas, alsant montanyas
d' escuma, de sas entranyas
llensa 'l mar tot lo qu' estoja...
quí ho sab si en ta pira roja
cremaren vellas hassanyas!

Valdament d' entre ta cendra
no 'n salti cap més espurna!
urna fores... sias l' urna
dels odis que 't van encendre.
Ofègals! Púgas apendre
en l' exemple de ta historia,
l' amor á la patria gloria
que inmortalisava als avis:
mori 'l recort dels agravis!
vísca dels bons la memoria!

Víngan l' art y 'l patriotisme
á ta tomba en romería,
que aquí 'l Rey Jaume dormía
á l' ombra del goticisme.
Per dessobre 'l cataclisme
que t' ha derrocat, brotonin
nous llorers, y á quants te donin
un sospir ò una mirada,
per l' amor que t' han guardada
sos fronts sempre més coronin.

LO MEDITERRANI

SONET

Com una copa d' esmeragda fina
d' un cercle de grans d' or enribetada,
de taronjers gornida y perfumada,
reflecta 'l blau del cel la mar llatina.

Lo sol qu' enmirallantsi l' ilumina,
consagra cada jorn ab sa besada
l' aygua de sal per lo bon Deu posada,
de tres fills d' una mare en la piscina.

Y com si pel bateig qu' en ell se dona
als hereus de tots tres, prengués ufana
en son cor la virtut y la bravesa;

Deu sas empresas bondadós corona,
aguantant sobre 'l mar que 'ls agermana
sa má gloriosa eternament estesa.

Agost 1877.

BALL DE RAMS

PERA CANTARSE A VEUS SOLAS

Las campanas ja pregonan
que 'l gran dia es arribat,
tamborino y grallas sonan,
la festa va á comensar.
Respirant goig y alegría
á la plassa 'l jovent vá,
qu' es Sant Pere y en tal dia
á la plassa 's ballan rams.

Lo dels pabordes,
gornit tot ell
de vidrets, cintas,
flochs y serrells;
més que ram, sembla
jardí de flors,
que atrau miradas
per papallons.

Oydá!
Ningú sab qui ha pogut ferlo
y tothom lo vol ballar;
venturós qui puga haverlo!
venturós qui 'l ballará!

Mentre á la iglesia
s' está tothom,
lo ram contempla
un bell minyó.
Ell endevina
per quinas mans
son pomelladas
las flors del ram;
y si emportarsel
per sort logrés,
quín goig sería,
quín goig lo seu!

Oydá!
Si á la que ha sabut robarli
ab los ulls la pau del cor,
logrés lo ram poguer darli,
quí més ditxós qu' ell al món!

De la iglesia
surt tothom,
la plassa omplan
gom á gom.
Y las ditas
comensant,
los ulls fixan

tots al ram.
—Vá á la una,
quí es que 'l vol?...—
Ja responen:
—Quatre sous.
—Sis.—Nou.—Dotze.
—Vint.—Teu es.
Qui 'l volía
per fí 'l té.

Ara, ara...
rotllo, rotllo...
Lo minyó ha feta l' oferta
y la noya 'l ram ha admès...
Ara, ara...
rotllo, rotllo...
sa ventura es ja complerta
y á ballar van galantment.

Quína alegría
quína alegró...
tiro ririro
tiro riró.

Y al sò de las grallas—que alegres ressonan,
als rams que 'ls pabordes—de nou ja pregonan,
més ditas y pujas
tot fent lo jovent;
de jovens rumbosos—y hermosas donzellas,
ab rams s' encadenan—ayrosas parellas
y l' ayre que mouhen
los cors va encenent.

Graciosas vinclantse,—puntejan y giran;
los jovens festejan,—las noyas sospiran,
en torn de la plassa
dant vols y més vols,
y passan y tornan,—uns d' altres empesos,
lo goig en los llabis,—de galtas encesos
y als ulls espurnantlos
la flama del cor.

Quína alegría
quína alegró...
tiro ririro
tiro riró.

Com las festas catalanas
de mellors en lloch se 'n fan,
y de festas tan galanas
no hi há res com ballar rams.

Mentre espigna y riu la gralla,
las parellas van saltant
y l' amor, que també hi balla,
lliga cors y lliga rams.

Duas flors y no més posa,
duas flors á cada ram;
un clavell ab una rosa,
y una noya ab un galant.

Ara va de bò!
tiro riro riro.
Ara va de bò!
may vaja pitjó'!

LO PRIMER CABELL BLANCH

Devant la lluna del mirall sentada,
deslligant de sa flonja cabellera
la llarga tofa, una gentil donzella
per qui la primavera de la vida
no ha descobladas del Abril las rosas,
páras de sopte. La lleujera pinta
que la rosor dels dits trasparenteja
amolla sens voler deixantla caure,
y abocantse al mirall, un punt inmòvil
quedas talment com si tornás de roca.
¿Què ha vist? Oh Deu! entre los brins de seda
de sos cabells que al assabatje humillan,
un fil de plata mîg confós descobra,
y encadenant ab sas arrels la idea
primera que en lo món la mortifica,
fentli enconjir las cellas, sens volerho,
li mostra lo trassat de las arrugas
que en son front la vellesa obrirá un dia.
¡Quinze anys y un cabell blanch! Ella que encara

tot lo que veu dels bells colors ho trova
del manto que l' aurora galaneja!
Ella que encara no ha pogut entendre
res del que 's diuhen los aucells quan parlan
de niu á niu, al apuntar lo dia,
ni 'l que murmura 'l vent quan de passada
inclina l' una á l' altra las palmeras,...
ella, un cabell blanch! Prou que de sobras
ha vist d' un arbre esmeragdat y tendre
una fulla en lo cim esgroguehida,
mes, còm pensar que com la fulla aquella
las altres tornarán y caurán totas
pe 'l vent arrabassadas y 'l brancatge,
ja sech y despullat, rodará á trossos
als cops de la destral del llenyetayre!
Jamay son pensament feu tanta vía
com ara en un moment; perque no hi torne,
lo cabell argentat d' una tirada
arranca del planter, mes ay! deixanthi
l' arrel y 'l pensament que l' atormenta,
y fins al vèurel entre 'ls dits no atina
que á creixer tornará segona volta.
Y ella que 's creya que tot just naixía,
que s' acosta al fossar humá ha d' entendre!
Potser han fet las lleys de la natura
un daltabaix, ò bé en la vida humana
las estacions van retornant sens ordre,
engalanantse la Tardor de rosas
d' Abril y Maig al aixecarse hereva!
Potser en carro de vapor fa vía
lo temps, perque los anys l' atropellavan!
Será tal volta que naixem decrèpits?

Talvolta siga que, sens darnsen compte.
los dias malgastem, tal com la cera
d' una candela cap-pervall portada?...
Quí pogués dirli á la ignocent donzella
que aquella lluna de mirall tal volta
será qui li retrega y li bescante
las injurias del temps! quí pogués dirli
tot lo que anuncia aquest brinet de plata
que ha desplantat y ab sentiment contempla!
Amor, riquesa y gloria tot s' aguanta
d' un sol cabell, d' un sol cabell se gronxa
lo pèndol del relotje de la vida,
y amor, riquesa y gloria tot té terme;
trencas lo pèndol, lo relotje 's para,
y res li pagará, per goigs que prove,
lo sentiment que aquell cabell li dona.
Al fi es lo primer núvol que travessa
lo cel de sa ignocencia, blau fins ara;
la ferida primera que li mostra
com las rosas del món tenen espinas,
y per més que lo núvol se desfassa
y vesse aromas del verger la reyna,
perfumant l' ayre y los sentits á l' hora,
jamay li tornarán la ilusió aquella
que per ser la primera que ha perduda
será la més hermosa de sa vida.
Per sort axís la cándida donzella
no ho creu encara y, com si fos possible
llensar lo pensament que l' afeixuga,
sospira, aixeca 'l front, rállas las clenxas,
perfuma los cabells, trènals y adórnals
de negres assabatjes y de llassos,

y al vèures al mirall, com sempre hermosa,
somriu posturejant..... mes, sens volerho,
cercan sos ulls si trovan per desgracia
un altre cabell blanch entre las trenas.

CANSO DE NADAL

Nit de Nadal, nit d' alegría.

A faldadas riolera,
llansa flors la primavera
per la neu,
fent alegra una enramada,
á la Verge que ha lliurada
del bon Deu.

Lo sol mitjan cel clareja
y la nit, morta d' enveja,
fuig del món;
son niuhet los aucells deixan,
y sentint un cant daleixan
que 'ls confon.

Naix al món Deu y ja ploran
los ángels, per que l' anyoran,
dalt del cel;

y las flors s' han despertadas
de sas llágrimas ruixadas
per la mel.

Tot sonriu y tot rebrota;
la natura 's trova tota
com en Maig;
alens de cel la revifan,
los ulls de Deu l' encatifan
ab un raig.

Deu, que al món doná sas galas
que té estrellas, que té alas
d' angelets,
pobrissol ba volgut neixer
entre pallas y coneixer
plors y frets.

D' una Verge ha fet sa mare,
sens deixarli ni mascara
de pecat;
com humana criatura,
de sos pits ab la dolsura
s' ha alletat.

Per cumplir la profecía,
son palau una establía
n' ha sigut;
més bressol que la faldeta
de la Verge amoroseta,
no hà tingut.

Tantost sos ullets s' obriren,
d' Hossanna cent cants s' ohiren
sonà en chor,
y en son llabi de poncella,
á brescarhi aná l' abella
del amor.

Ara dorm. Potser somnía
lo calvari que algun dia
pujará!
adorèmlo, que á trencarnos
las cadenas y á lliurarnos
devallá.

CONHORT

Com si Pandora obrís de nou la caixa,
com si l' infern esgabellés sas portas
y las plagas d' Egipte totas juntas
vinguessen á assotar lo front dels homens;
la ferradura del cavall d' Atíla
aixafa la llevor que 'l traball colga,
y 'ls bous, que 'l solch obríren, en la plassa,
per l' art insinistrats, lluytan y cotan.
A la porta del temple, hont furga l' eura,
cantan las vèrgens cancanescas coblas,
mentre 'l soldat se juga la bandera,
mentre festeja l' hèroe á la discordia;
y la dèbil virtut abandonada
dins d' una llar sense caliu, escolta
passar l' amor, que sas dauradas viras
mercadeja cridant de porta en porta;
y en un trono hont l' usura per catifa
estengué 'l blanch armini de la gloria,
la momia de *Voltaire* galvanisada
darwinisantlo civilisa al poble.

Humanitat, humanitat, sosséga
un punt ta folla saturnal, escólta
y dígam, perquè ab cínica rialla
ofegas tos recorts y 'l passat mofas!
Si no estimas, ni sents, ni creus, ni esperas,
si res desitjas, ni cap cosa anyoras,
per què sobre 'l femer de la materia
en brassos del insomni te revolcas!
Si en ta superbia per seguir la lluyta
del ángel rebel-lat creus posar forsas,
si vols d' un trono, del que 't rius, ferte árbrit,
per què no has de pensar, per què? Recòrda
la divina parábola en que 'l pare
del pròdich fill tot lo passat esborra,
y si no has nat per máquina com pensas,
desvètlla al esperit, aixécat, vòla.
De *Renan* ab la biblia matemática
ton neci orgull, ta desventura cólga
y pènsa que la llum, l' ayre, la vida,
la sents, la veus, la tens... mes no la donas.

Obra los ulls y 'l cor á la esperansa,
oh tu que, com lo náuxer en las onas,
sens trovar una entena hont agafarte,
pel mar del dubte com un plom t' enfonzas.
Obra lo cor al bes d' un' altra vida
que de sos llabis pel frescal borbolla,
aygua divina d' una font hont beuhen
inspiració 'ls aucells, las flors aroma.
Y axís com al tornar la primavera,
devall la crosta de la terra torna
la sava á revivarse y del brancatge

del arbre, tant tost sèch, los borrons ompla;
del nou fullatge com aquell rumbeja
la verdor fresca y la galana pompa,
coronarán ton front novas ideas,
lo dols somriu reflorirá en ta boca
y al fer niu en ton cor altra vegada
dels purs amors la divinal coloma,
si com la serp fins vuy te retorceres,
volarás més amunt que l' aigla vola.

Deixèm als filosops de la materia,
que ja 'l bressol de la infantesa corcan
ab son fibló d' escorsonera baba,
mofarnos ab rialleta perfidiosa.
Encara hi há per sort demunt la terra,
mirall d' amor y del bon viure escola,
qui la vida mortal sab embellirse,
qui en una de mellor esperant gosa;
y no es l' ideal corpòreo d' un insomni,
ni d' un vestigle l' humanada forma,
evocats á la llum per lo deliri
d' un bon desîg á tormentar als homens;
si no l' home mateix, el qui en la terra
ve á ser de Deu com una llunya sombra,
que si arrossega 'ls peus per la materia,
del sol per las regions lo cap enfonza;
l' home mateix que 'l dubta, ab la llenterna
de Diògenes cercantlo, lo món roda
vint sigles há, y 'l rodará molts altres,
per que á sos ulls tot es mentida y fosca!

Miráulo: com la viola
que l' ayre perfumant viu ignorada
al bosch, felís y sola,
en pobre burch l' estada
volgué, de ceps y oliverars voltada.

Nasqué y per sa ventura
disposá 'l cel que fos tota sa herencia
una besada pura,
essencia de la essencia
dels somnis que bressolan la ignocencia.

De sa ignorada vida
lo curs, es tot un jorn de benhauransa;
no sab qu' es la punyida
del oyd, ni la recansa
del que anyora ilusions sens esperansa.

Menar un tros de terra
melló' y més gran cad' any, es la caboria
que li ha mogut més guerra;
y com no sab historia,
á qui 'l solch fa més dret dona més gloria.

Per ell, què hi há com l' ombra
d' aquell parral que ha vist l' amor dels avis
que ab tan respecte nombra,
y 'n trasmeten sos llabis
la llissó als nets de sos concells tan sabis?

Per ell, veure la cara
d' un rey ò d' un butxí, pot valè' un dia,

ni un sol instant encara,
gastat en fer la via
que desde son casal á la cort guia?

Oh Deu! per sort ignora
que 'l món planyi son viure y rustiguesa,
y si may per may plora,
sols plora de tendresa
vivint rich y ditxós en sa pobresa.

Canta ab l' aucell que canta;
de vespres, prop la llar, conta rondallas
als nins y si 'ls espanta
del Bruch ab las batallas,
conversa fa girar d' aplechs y ballas.

Y aixís, sense coneixe'
los toms que dona 'l món, ni de sa cara
las arrugas que hi deixa
lo temps, per que fins ara
mirall ni butlletins no ha usat encara;

no doblegant la testa,
si no quan per l' altura irada trona
la veu de la tempesta,
ò encoratjada l' ona
la roca bat y 'l marge desmorona;

aixís viu, gosa, admira;
en Deu, ab la familia, á la natura;
y quan al entorn gira
los ulls y en sa ventura
ab ells aixeca 'l cor fins á l' altura,

ab veu sentida esclama:
—Benhájas Tu que 'ls mons illuminares
del amor ab la flama!
gloria á Tu que 'm formares
de terra vil y llum de rahó 'm donares!...—

Per sort, mentre á la porta hont l' indigencia
en nom de Deu un rosegó demana,
la caritat responga y la clemencia,
viurá l' amor entre la rassa humana.

Mentre á las mans del que las horas conta
pels rengles de rostoll que deixa enrera,
lo signe del traball no sia afronta,
jamay esperá' en Deu será quimera.

Y si mulla una llágrima la cara,
una no més, del que la patria anyora,
si al deslliurarlo besa al fill la mare,
si una boca somriu, si un cor adora;

si uns llabis resan, si un poeta canta,
si un avi als nets á caminar enseja
y la má del recort una creu planta
hont las cendras dels morts lo temps barreja...

mentres no trenque la familia 'ls llassos
que l' amor santifica al peu de l' ara,
oberts tindrá l' humanitat los brassos
del qui sigles y mons nomenan Pare!!

NOCTURN ESTIUHENCH

I

Son manto brodat d' estrellas
desplega la nit callada,
y dels taronjers la essencia
l' alè del oreig escampa.
Flors de nit obran joyosas
á la lluna sos purs cálzers;
la font dolsament murmura
lliscant per entre 'l fullatje.
La mar allá baix gemega,
reposa la vall en calma
y del campanar las horas
va marcantnos la campana,
mentres que dels teys que ombrejan
lo casal entre las brancas,
lo rossinyol, tot dalintse,
entorn del niu vola y canta.

Salve, dels estels regina;
astre del amor, benhájas!

14

II

Ella al pedrís de la porta
y jo de cap en sa falda,
sas miradas y las mevas
contemplant estels de plata,
mos cabells cada punt sento
entre sos dits cargolarsem.
Jo 'ls brassos estench y acoto
son cap fins lo front besarme;
perfums de sa cabellera
y dolsors de sas besadas,
si 'ls uns tot lo cap m' omplenan,
ruixan lo meu cor los altres,
y al somriure ella, 'm rabejo
de son pit en las onadas,
que 'm ressonan á l' orella.
que 'm rodolan per las galtas.

Salve, dels estels regina;
astre del amor, benhájas!

III

Y jo li dich:—¿Qu' es que 's diuhen
los aucellets l' un al altre,
quan acostantse confonen
dintre 'l niu capets y alas?—
Y li dich:—¿Perque tremola
la font, quan la lluna s' alsa
y ab las ayguas trasparentas

barreja sos brins de plata?
Y las flors, perquè 's doblegan
quan l' oreig ran d' ellas passa?
¿Perquè las onas sospiran?
¿Perquè murmura 'l fullatge?—
Y ella, en los meus sos ulls fixos,
somriguent tota manyaga,
va á respòndrem, quan s' adona
que ho sé ja y de nou m' abrassa.

Salve, dels estels regina;
astre del amor, benhájas!

IV

Nit d' amor y de misteri,
vall frondosa y regalada,
vida de la meva vida;
mon cor es sols de vosaltres.
Cobricel d' estrellas l' una
estent per demunt dels arbres,
un llit d' herbas olorosas
desplega l' altra á mas plantas,
y l' amor que m' hi convida
fentme un coixí de sa falda,
m' abriga ab sa cabellera
y m' adorm ab sas cantadas,
sas cantadas que ressonan
al fondo de mas entranyas,
com d' una música l' eco
qu' en l' ayre perduda vaga.

Salve, dels estels regina;
astre del amor, benhájas.

V

Nit d' estiu clara y serena,
nit d' estiu, be foras llarga,
si llurs moviments regissen
segons mon desîg los astres.
Aniría tocant horas
de la vila la campana,
jugant ab mos cabells ella,
de cap jo demunt sa falda,
sentint murmurar oretjos,
sentint sospirar las ayguas
y del rossinyol festívol
las dolcíssimas passadas,
que com jo, més no desitja
ni més en sos cants demana,
qu' una rosada de besos
dels llabis de la estimada.

Salve, dels estels regina;
astre del amor, benhájas!

TRIBUT

EN LA MORT D' EN JOSEPH ANSELM CLAVE

SONET

Mata 'l vol de la mort la lluminosa
flama dels genis qu' en son front brillava,
y al darré' alè que de son pit s' esbrava
la enveja ha clos lo llabi vergonyosa.

Besa 'l llit funeral tota plorosa
la mare patria, á qui tant ell amava,
y 'l raig més bell de sa corona clava
entorn al nom que ha fet grabá' en sa llosa.

Deixa Euterpe l' Olimpo y afligida
fent trossos de la lira abandonada,
als quatre vents de Catalunya 'ls llensa,

y al punt que d' en Clavé fineix la vida,
d' un sol de gloria al despuntar l' aubada
lo jorn etern de son recort comensa.

25 Febrer 1874.

EXTASSIS

Com pobre á la vorera
d' un viarany sentat, jo romanía
l' hora esperant que ab ma ilusió derrera
l' arcángel de la mort se m' enduría.

D' en una en una, fosas
mas esperansas d' altre temps s' havían,
com sèch pomell d' esgroguehidas rosas
que fulla á fulla al buf del vent fugían.

Sense ressò clamava
ma veu socors, y ja al entorn sols veya
la fosca de la nit que s' apilava
y 'l dubte corsecant que 'm mîg somreya,

quan ma feixuga testa
de nou vingué á aixecar tendra alenada,
y vegí l' ombra de ta pura vesta
del cel en l' ample demunt meu posada.

Jamay de l' ombra aquella
t' hauré agrahida la mercè de sobra,

jamay lo cego trovará més bella
la llum del dia, si la llum recobra.

¿Quí ets? Jo no ho sé pas, que si ho sabía,
en pach de tan bon' obra,
lo cor, la vida, l' ánima 't daría.

En branca solitaria
tórtora viuda que refila y plora,
jo barrejava 'l cant ab ma pregaria,
tement lo viure y lo morir, á l' hora.

Mes, tal com reviscola
l' acanyolida flor que de nou mira
la font revindre que prop seu rodola,
y ufana al cel son vas d' encens ne gira,

de mon patir sens treva
tu 'l llas de ferro poch á poch trencares,
y ab sols l' escalf d' una alenada teva
á l' ánima malalta aconhortares.

Com mare carinyosa
desde alashoras tantas nits t' he vista
vetllar per mon repòs, tendre, amorosa,
las mans plegadas, la mirada trista,

que quan de tancar provo
ara los ulls ò dret al cel los giro,
de tot mon cor ensenyorida 't trovo
y allá entre núvols asseguda 't miro.

¿Quí ets? ¿Còm t' anomenas? Si podía
entre 'ls estels llegirho,

lo cor, la vida, l' ánima 't daria.

En èxtasis dolcíssim
escolto ara ta veu consoladora,
y de tos ulls en lo mirar puríssim
la fè dels justos vaig llegint tot' hora.

Y ja de la estelada
contant la munió, ja de las flayras
endevinant la essencia en ta alenada,
de tas alas al vol travesso 'ls ayres.

D' allá, la lley eterna
admira l' esperit, sábia y divina,
que ompla lo buyt y lo creat goberna,
la llum de la que 'l sol se 'n origina;

y al seguir ab la vista
lo curs dels astres que pe 'l cel rodolan,
y al contemplar ab la mirada trista
las boyras que sos raigs ne tornassolan,

lo cos vaig ensopintne
vivint per uns moments de vida incerta,
y de dins sa presó l' ánima eixintne
son vol aixeca en llibertat complerta.

¿Quí ets? ¿Quína es ta patria? Si sabía
fos ma sospita certa,
lo cor, la vida, l' ánima 't daría!

Jo 't sento grat de l' hora
en que á mos llabis lo tassó acostares
del beure de una vida en que no 's plora,

d' un bálsam ab que al cor sos dols curares.

Jo 't sento grat d' aquella
tendre besada ab que de pau m' omplires,
y ab quina essencia, á mos sentits tan bella
lo gorch de l' amargura m' endolcires.

. Per tu rsssucitada
l' ánima meva, als ulls del món ja morta,
de lliris y de palmas festonada,
ha vista al lluny de son casal la porta.

Y del ditxós nuviatge
mentres lo tálam en ton sí prepara,
endevinant una divina imatge
dintre l' espill de ta serena cara;

al sò d' aquella lira
que dintre 'ls cors tan dolsament ressona,
creuha las mans, alsa los ulls, sospira,
alegre cántich d' espesansa entona,

y entre tos brassos fent del cel la via,
pe 'ls raigs de ta corona
reconeix l' ángel que 'ls meus passos guia.

A TARRAGONA

Tarraco quanta fuit ipsa ruina docet.

Llar de la mare Espanya
hont cada espurna un nou volcán engendra
son tas muradas d' estructura estranya,
y urna de sigles convertits en cendra.

De tos tions l' ardencia
sols Deu sab cuantas ratxas l' han batuda;
mes, fènix de la nostra independencia,
vint cops tu del caliu has renascuda.

Y com al qui 's desvía
l' estel que l' orienta altra vegada,
tu de la historia de la patria mia
l' infancia fas reveurer oblidada.

Fenicia al món vingueres;
Anibal t' ensenyá á estimar la gloria,

y del amor dels Cèsars ne tragueres
padrons y joyas d' inmortal memoria.

Y encara que Mahoma
per má de sos capdills te destrossava,
y dels soldats de gocia y dels de Roma
los ossos barrejats esmicolava;

perçò no t' acabaren
ni regirar tos fonaments pogueren:
las llambordas que 'ls cíclops apilaren
per suau oreig lo simoun prengueren.

Frescal oreig que feya
los sants llorers de Fructuós reviure,
d' aquell ton fill que al mîg del foch somreya
segur, com tu, de se' inmortal y lliure;

y si eras gran romana
y heroyca 't vas lliurar de la morisma,
en brassos de la patria catalana
molt més encara te 'n va fe' 'l baptisme.

A vorejar ta platja
ja no tornaren enemigas proras,
y las d' en Jaume, ab titanesch coratje,
vares rebatrer á las costas moras.

D' aquí, d' aquí partía
lo Rey qu' esclavisava á la Fortuna;
de las tres illas, á sos peus rendía
ton bras, la derrerenca mitja-lluna.

Y al contemplar lliurada
tota la patria de la rassa aquella,
l' acer empunyá 'l Rey altra vegada,
guanyá á Valencia y engrandí Castella...

Desde sos temps no neixen
esclaus dintre tos murs, com ans solía,
dels fruyts que ab la suor de tos fills creixen
no 'n fa avuy l' arreplech la tiranía.

Las follas rialladas
de las bacants no has de sentir. Las feras
un jorn en tas arenas festejadas,
del Atlas han tornat á las cingleras.

No 't trenca la butzina
d' Enrich lo son, ni has de vestir de malla:
fins Júpiter sos llamps ja no fulmina
perque te 'n has forjat una magalla,

y d' ella en pau ni en guerra
la má no 'n retreus may ni 'l bras se 't cansa,
y en un jardí t' ha convertit la terra
ab sanch regantla dels soldats de Fransa.

Oh noble Tarragona,
oh sant ascon, á quin amor s' abriga
la tradició que als nostres cors enrahona
de las nissagas de la edat antiga;

cap d' Espanya 't digueren
y cap d' Espanya pots ben dirte encara,

que 'ls pobles d' ella sols per tu saberen
quanta es la gloria que 'ls ha dat sa mare.

Gloria ab quin sol exemple
lo cel de cap á cap ens illuminas,
que no te 'n manca als peus de Deu al temple
y n' hi sobra á la patria en tas ruinas.

FELICITAT

QUAN xiula 'l vent entre 'l pelat brancatge
 que de la soca 'l lleva:
quan brama 'l mar en la vehina platja
y petan los tions en la llar meva;

penso en lo trist qu' en negre nit camina
 pel món á la ventura,
y en lo vaixell que 'l llamp sols illumina,
al bátrel de las onas la bravura.

Quan á mas portas dels Cains arriba
 la veu aterradora,
ò la del riu que ha traspassat la riba,
ò la del coure que gronxantse plora;

al abrich de ma llar jo beneheixo,
 Senyor, vostra grandesa,
y sols al figurármela, mideixo
del home ensuperbit la petitesa.

Planyo á 'n al rich que més caudals demana
y al pobre que l' enveja,
al qui adula y traheix, al qui s' ufana
d' honrat y ab la ignocencia trafiqueja,

y si á mas portas las passions udolan
que esclavizarm' voldrían,
las espurnetas de la llar que volan
mos ulls en l' ayre y ma esperansa guian.

Després, al entorn meu la vista giro
y veig ma bona mare
al net acariciar, per qui deliro,
mentres li ensenya á nomenarme pare.

La dolsa amiga ab qui los dòls parteixo
y els plers d' aquesta vida,
mentre ab los llibres, mos companys, joheixo,
la taula para y á sopá 'm convida.

Y al donarvos, Senyor, ab la paraula
per la emoció conmosa,
las gracias per lo pa que tinch á taula
y per la pau que al cor dels meus reposa;

sento aixamplar al esperit las alas
y en ma humiltosa esfera
no envejo al rich sas marvellosas galas,
ni 'l ceptre d' or al més gran Rey que impera.

¿Y com, si veig sospendrer en mon sostre
son niu á l' aureneta,

y al front me sento estesa la má vostra
y als meus m' uneix una abrassada estreta!

Per mercè vostra, ab l' auba, cada dia
cantant, á despertarme
arriban los aucells y ab alegría
puch á la tasca del traball posarme.

Per mercè vostra, quan la nit descorra
de son mantell los llassos,
lo pa afanyat, torno á mas llars y corra
á rèbrem ma familia oberts los brassos.

Llavors, mentre 'ls pardals xarratojejan
pels nius al ajocarse,
del ángelus al toch los meus barrejan
las veus de l' alegría al espayarse.

Y al púdich raig de la primera estrella
qu' en mîg del cel tremola,
un bes d' amor la pau dels cors segella
y un dols sospir al vostre trono vola.

Guarden ara y per sempre sas riquesas
y son poder qui 'n tinga,
que jo visch prou felís en ma pobresa,
mentre 'l cel en sa gracia me sostinga.

BON TEMPS

Encara 'l llamp tremola
esas vergas inflamadas y allunyantse
la veu del tro rodola,
quan lo temps aixecantse
desperta dintre 'ls cors á la esperansa.

La fresca marinada
enllá d' enllá las boyras desembulla,
y l' última ruixada,
lliscant de fulla en fulla,
de perlas d' aygua lo terrer remulla.

Més fèrtil y agradosa
als raigs del sol ponent mòstras la plana,
la serra pampolosa
se reverdeix, y ufana
esbotza sas clivellas la magrana.

Lleuger ventet oreja,
grontxantse per las canyas vincladissas

hont la font remoreja,
giran per las verdissas
son vol las aurenetas xiscladissas;

y al toch de la campana,
que 'l temps senyala y al pagès alegra
que surt de la cabana,
devant la boyra negra
que ratlla al horizó l' aygua del Segre,

l' iris estent confosas
en un llas per l' espay, fent maravellas,
las tintas més hermosas
y las clarors més bellas,
de quantas flors té 'l Maig y 'l cel estrellas.

Oh Deu, quin espectacle
quan l' arch de Sant Martí sos brassos obra!
la terra, per miracle
sa joventut recobra
y un manto esplendorós se tira á sobre.

Las flors de perfums vessan,
los romanins als papallons convidan,
los pardalets se bressan
pe 'ls branquillons y cridan
á las femellas ab qui junts anidan.

Lo cel rumbeja galas
de llums y de colors, los seus desplega
la terra y remors d' alas
que al bosch l' amor rebrega,

entre perfums y entre sospirs ofega.

Y apar que al món somriga
d' aquell arch esplendent en la llassada
lo recort d' una amiga,
Deu sab quan estimada
de molts, y de molts altres anyorada.

Tot es goig y ventura,
tot l' home al seu entorn més bell ho trova;
contempla la natura
com á una mare jove
que 'ls jochs del primer fill y 'ls petons prova.

Y un benestar dolcíssim
sens nom ben conegut dels cors s' ampara,
com si ab 'quell arch l' Altíssim
digués al món, qu' encara
á la rassa d' Adam no oblida 'l Pare.

Lleyda, Agost de 1877.

CARAMELLAS

MATÍ de matinadeta
al peu de ta finestreta
los camillayres venim;
despèrta, nina joliva,
que la fadrinalla arriba
ab lo cistelló guarnit.
Aleluya cantan
angelets del cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

Bella Pasqua es la primera,
somriu que la primavera
li fa al món escampant flors;
cants d' aucells l' espay omplenan,
plens d' olors los ayres venen
y de goig saltan los cors.
Aleluya cantan
angelets del cel cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

Deu te dó, gentil poncella,
la més garrida y més bella
ab que s' engarlanda Abril,
Deu te dó en esta diada
de gracias una rosada,
tan gran com lo meu desîg.
Aleluya cantan
angelets del cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

Cistelló que amunt rumbeja,
flors y cintas galaneja
y plomalls y serrellets;
cada flor, cada cinteta,
cada serrell es, nineta,
un cor que per tu daleix.
Aleluya cantan
angelets del cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

Prèn en pach de lo que 'ns posas
al cistell, las més hermosas
de las cintas y las flors,
y si 't plau, flors y cintetas
serán, nina, cadenetas
per unir los nostres cors.
Aleluya cantan
angelets del cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

Si una flor veus, nina amada,
que las altres més capsada
y olorosa, per tú n' es;
si la prens, Pasqua florida
podré dir qu' es en ma vida,
dos cops la que celebrem.
Aleluya cantan
angelets del cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

Adeu, poncella galana,
la més bella y més ufana
que obrirá lo sol de Maig;
Deu te dó goig y alegría
y 't deix' veure, vida mia,
moltas Pasquas y molts anys.
Aleluya cantan
angelets del cel,
los aucells responen,
los fadrins també.

ANYORANSA

LLUNY, amoreta,
de vora teu,
plany y sospira
lo llabi meu.

Plors sols me semblan
los cántichs bells
qu' en la verneda
fan los aucells.

Perfums no donan
per mí las flors
com me 'ls donavan
en temps millors.

Y quan trist giro
mos ulls en alt,
del cor la pena
m' arranca un ay.

¿Hont ets, ma vida,
que ton accent
ja entre el ramatge
no imita 'l vent,

ni de goig trèmula
mostra la font
lo cel puríssim
de ton bell front?

L' ombra dels núvols
en terra mir;
com l' ombra teva
la vull seguir.

Fon á la boyra
lo raig del sol
y en mîg la plana
jo 'm trovo sol.

Passan voladas
de blanchs coloms,
com ells s' allunyan
mas ilusions.

Lo vent desfulla
la flor del llir
y de mos llabis
fuig un sospir.

Per tu demano
á aucells y flors

rius y fontetas...
ningú 'm respon.

De tu 'm recordo
per tot arreu
y ningú cura
mon dolor greu.

Tórna, ma vida,
tórna si 't plau,
que l' anyoransa
m' está matant.

Sols d' esperansa
eran tos ulls,
en nit de fosca
visch sense tu.

Alè de vida
m' era l' oreig
que fins mi duya
los sospirs teus.

Tórna y no trigues,
vida del cor,
tórna, amoreta,
perque m' anyor.

M' anyor de jeure
sota 'l mantell
d' or y de seda
de ton cabell;

y en ta faldeta
posant lo cap,
beure en tos llabis
un dols ¡jo t' am!

Tórna, amoreta,
tórna si 't plau,
que l' anyoransa
m' está matant.

Barcelona Maig 31 de 1873.

TAULA

